

Engelyes...
főtengelyes...
szencsácója...
laga Rt.
Cluj

Nora...
Morilor 26.

ent meg!
antikus zsidó köl-
gbirodalom legelső
ellárja, a királyné
bb tanácsadója

RAELI
ete
művének fordítása.
gyanyelvű
LI életrajz
72 l.
delhelő
vosztályában, Cluj

ól magyarra
román szó-
kezelhetők
kötet 957 oldal.
kötve 400— lei
208 oldal, ára
kötve 95— lei.
0, k. 1090 L.

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG 3181
1928. május 13 Vasárnap
5088 Ijja: 2

Dl. Ramasetter Róbert
I. Disztér 2. II. 8.
Budapest

zurat: Luciu

NELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az izraelita polgártárs

Irta Weiss Sándor dr.

Hatvani Lajos ugyan az októberi forradalom óta nem izraelita, hanem római katolikus, de mert ezzel a névleges változtatással is csak zsidó maradt, hát izraelita polgártárs is ő a dolgok lényegében. Dacára annak, hogy nagy perében, amelyet a magyar nemzeti szellemmel folytat, nem is volt szó arról, hogy Hatvani zsidó, vagy, hogy Hatvani izraelita.

A „zsidó” társadalmi megjelölés. Társaságokban urak, vagy a negyedik rend emberei, ha „zsidó” mondanak, úgy a szónak nincsen politikai, tehát csinált értelme, hanem mesterségesen gondolatfüzessel és romlatlan, mert őszinte érzéssel azt az embert értik alatta, aki más mint a keresztény ember. Más lelkületileg, más gazdaságilag, más emberközi vonatkozásokban, sőt sokjuk szerint veres koponya-alkatában is. Az „izraelita” politikai megjelölés. Biróságoknál, parlamentben, vagy más hivatalos helyen, ha izraelitát mondanak, úgy a szónak csupán értelme van és azt értik alatta, aki a törvény szerint nem más lelkületileg nem más gazdaságilag, és nem más emberközi vonatkozásban, sőt itt-ott jobb hazafi és természetesebb magyar (esetleg német, vagy francia) jelenség, mint egy keresztény.

Brilliánsait
leg jobban
H. Fenyő
Cluj, Piata Unirii 23.
kötet 957 oldal.
kötve 400— lei
208 oldal, ára
kötve 95— lei.
0, k. 1090 L.

rend masszív és ellentálló bronzával: a törvény modell is időnként, amely esetben fordított a társadalmi fejlődés és a jogszabály viszonya egymáshoz. A törvény (a törvényhozó) akar, kezdeményez ilvenkor valakit, a társadalmi fejlődést akarja szándékai szerint irányítani, modellje után alakítani. Ilyen törvény volt a zsidó recepcióról szóló, amely a múlt századvég szabadelvű törvényhozásának nagy keresztény önmegtagadással és lovagias kézdanyujással megcsinált műve volt.

A hivatalok elfogadták, az élet azonban nem a modell, modell maradt. Nem kellett s ha megkísérik utána csinálni, létezni az életet, nincs dacoló ereje a bronztárgynak, az élet egy-egy váratlan hulláma, vagy óvatlan lökése a szétmálló staniól sorsára juttatják. A törvénynek mégis roppant ereje van. Csett nem ér, de a megpróbálás évtizedei alatt generációk jönnek-mennek, alárendelődnek a törvénynek, igyekeznek azt javukra használni és a törvény biztosnak hitt elemtől tornyából nem látják jól a napot, amely melegít ugyan, de églet is, a vízét amely kesit meg, de előtt is, nem látják tehát az életet minden oldalról nem látják egész szemmel a nagy keresztény társadalmakat, amelyek a befogadás hűs melegét nyújtottak ugyan az izraelitának, de a keresztény és zsidóviszony torz természetéből, amely mindig éget és elöntéssel fenyeget — nem tudják elfelejteni a zsidót.

A zsidókérdés a lelkekben és az emberközi élet felületén alatt a recepció mézes évek alatt is megvan, a mélyben éget, elöntéssel is fenyeget, de mégis — Jenő lesz Jakabból, Deutschból Hatvani és a késői unoka Báró Hatvani Lajos. Ime: az ugynevezett emancipáció maximuma elérte. A polgári társadalomban, amely nem kulturált, csak a külsőségekben civilizálódik, tehát csak a formában fejlődik, ez valóban a legmagasabb gradus.

Báró is, Lajos is, római katolikus is és mégis, mégis... nem is izraelita polgártárs, hanem zsidó. Nem beszéltek róla, hogy zsidó, sem a törvényesztől, sem a táblai tárgyaláson. Es mégis mindenki szakadatlanul gondolt erre. A tárgyalás minden mozzanata nemcsak a gyűlölyöz, hoz vezető szakadatlanul a szemtitizmus fluidumát, de Török — a „könyörtelen” törvényesztől elnök, Degré, a nyugodt táblai elnök és dibasi H. László Lajos, a koronaügyész, bár ezt a szót, hogy zsidó nem ejtik ki a szájukon, de még izraelitát sem mondanak, — a magyar nemzeti szellem sérelméről, a nemzet ideáljának megbántásáról és hálátlanságról, főleg hálátlanságról szenvedélyesen tesznek nyilatkozatokat. És mit szólnak erre Hatvani, mit a magyarországi zsidó jogászok és parlamenterek? Mindegyikük játsza azt a szerepet, amelyet egyenisegük és hivataluk szerint a recepció törvény számukra elkészített. Játszák, de maszk nélkül, műgesztus nélkül úgy, ahogy az életünkkel mindnyájan, keresztények, vagy zsidók, elnökök, vagy vádlottak reagálunk a ketrecben a mi bolygók egy valamelyik kis zugának magunkcsinálta törvényeire.

A nemzeti parasztpárt harcot hirdet a cenzura alkalmazása ellen

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Új Kelet ad.) A nemzeti parasztpárt vezetője legutóbbi ülésén foglalkozott a cenzura kérdésével és a következő kommuniké adta ki:

„A liberális kormány, hogy létezését biztosítsa, már megalakulásának pillanatában Ferdinánd király halála után keletkezett körülményeket ürügyül használva fel életbeléptette a cenzurát. A nagyváradi szerencsétlen eseményekig, amelyek az elmúlt év december 8-án történtek, a kormány a cenzurát az alkotmányos rend szükségességével indokolta.

Azóta azonban, annak ellenére, hogy a belügyminisztérium a parlamentben több ízben kategorikusan kijelentette, hogy a cenzura szerepét arra a tárgyra fogják szorítani, amelyek életbeléptették a cenzura fokról-fokra kiszélesedését és a közérdeklődő kampány megindulásával a cenzura a kormányvédelem eszközévé alakították át.

A cenzura, amely eredendően törvénytelen és alkotmányellenes, a gyakorlatban ignybe vette az önkény és visszaélés minden formáját, megakadályozva a lapokban minden olyan hírnek és megállapításnak a megjelenését, amely ártalmára lehet a kormánynak. Ami megjelenhetik egy újságban, ki van cenzurázva a másikkól. Ami megjelenik egy közlésben, az ki van törölve a másikkól. Amint szabad ma írni, azt tilos holnap Minden szabály nélkül, csupán a belügyminiszter szeszélye szerint, addig a cenzura alá van rendelve és így pártcélok szolgálatára, noha azt a katonai parancsnokság léptette életbe.

A lemegezőbb bizonyíték az a tény, hogy ezekben a napokban a lapok akadály nélkül közölhetek híreket, amelyek a tiltott kérdésre vonatkoznak, amelyek igazolják tudvalevőleg a cenzura bevezetését.

A cenzura a vakmerőségében és lelkiismeretlenségében annyira ment, hogy még Maniu Gyula nyilatkozatait is kicenzurálták megakadályozván így a legnépszerűbb politikai pártján vezéréf, hogy álláspontját kifejtse a közérdeklődő kérdésekben Most legutóbb, a gyulafehérvári kongresszus alkalmából a cen-

zura megengedte, hogy az *Universul* rendkívüli kiadásában egy hamis és tendenciózus tudósítás lásson napvilágot és ugyanakkor megakadályozta a többi újságokat egyrészt abban, hogy az *Universul* egy órában jelenhessenek meg, másrészt, hogy a gyűlésen résztvevők számáról megállapításokat közöljenek és felfüggesztéssel fenyegették meg azokat a lapokat, amelyek ezt mégis közölni merték volna.

A kormány hivatalos lapjainak szabad bármilyen hamis hírt közölni, ugyanakkor, amikor a nemzeti parasztpárt hivatalos lapjának nem szabad ezekre válaszolni és nem cölfolhatja meg a valótlan állításokat, minthogy a legerőszakosabb cenzurának van alávetve.

Végül, hogy a közvéleményt félrevezessék a kormány elrendelte a lapoknak, hogy a kicenzurázott hasábokat más cikkekkel töltsék meg, nehogy a közönség megtudja, hogy a kormány valamilyen cenzurát gyakorol. Ezzel a tőrhetetlen állapottal szemben a nemzeti parasztpárt ismétellen megállapítja, hogy Brătianu Vintala Kormánya lehetetlenné teszi a szokásos politikai eszközök használatát a legtehetőbb politikai akciólehetőségek guzszakötésével és minden párt azon vitathatatlan jogának megtagadásával, hogy sajtó útján hozza nyilvánosságra a maga eszméit.

A nemzeti parasztpárt vezérlőbizottsága megállapítja, hogy ezzel az eljárásával a kormány maga helyezkedik a törvényen kívül és ami a polgári és politikai szabadságot illeti,

amellyel szemben a nemzetnek joga van arra, hogy olyan eszközökhöz meneküljön, amelyeket megfelelőeknek tart.

A nemzeti parasztpárt állandó bizottsága kötelezettséget vállal a közvélemény előtt arra, hogy megszüntesse a törvénytelen intézkedéseket és hogy a törvény védelme alá helyezze mindazokat, akiket a jelenlegi kormány sujt. A nemzeti parasztpárt állandó bizottsága minden lehető eszközt igénybe fog venni, tekintet nélkül a kormány intézkedéseire, annak érdekében, hogy tudomására hozza a közvéleménynek a mandát, amit a cenzura önkényes alkalmazásával a jövőben meg fognak neki tiltani.

természetes és törvényes felfogás szerint, hálát igényelhet érte. A hála, hogy jó polgártárs legyen az izraelita. Semmi ez valóban hálának. Olyan természetes a polgárok között, mint a levegő fák között.

De Hatvani zsidó és mert olyan társadalomban él Európában, ahol a zsidót felejtetni kell, mintha közelebbi rokonságot tartana a majommal, mint más ember — hát elnevezik izraelitának és ezzel a jóakarással, amikor felszabadítani, emancipálni akarják a zsidóságtól, ezzel megfertőzik a lelkét, mert önmagával való örökös elégtelenségére itélik. *Ta-gadnia kell, hogy zsidó.* Eltagadnia önmaga és a külvilág előtt. De, hogy jó és méltó izraelita polgártárs legyen, egy másik lelki kényszer alá is kerül. Felül

kell mulnia önmagát, felül kell mulnia önmagában azt az eltagadásra ítélt, tehát nyilván értéktelenebb zsidót, amilyennek tehetséggel, vagy anélkül a világra született, hogy egyenrangunak érezze magát a többi polgártársakkal, akik tehetséggel, vagy anélkül jöttek a világra. A felülmúlás az a plus, amely lelkének összehasonlító merlegében az egyensúlyt fenntartja. A zsidó Disraeli, Anglia volt miniszterelnöke és egyik legnagyobb államférfia a múlt század második felében — már gyermekkorában kikeresztelkedett, mégis élete végéig zsidó maradt és minden emberi nagyságra dacára le kellett főznie, maga alá kellett gyurnia keresztény ellenfeleit, ahhoz, hogy — egyenrangunak érezze magát velük.

A gyengébbnek a bátorsága, a Freud-

féle értékelésnek, annak, aki magát öntudatlanul és indokolatlanul bár, de mégis „minderwärtig”-nek érzi az ön-élegületlenségét leküzdeni akaró minden tulzása — ez a forrása a Hatvani tragédiájának. Hatvani például minden alkalmat felhasználta arra, hogy a Tóth Lőrincel való esetét felfrissítse. Tóth Lőrinc, mikor Hatvani a Kisfaludy társaságban első tanulmányát felolvasta és kezét nyújtotta Hatvannak, ezt ezekkel a szavakkal tette: „Ugyanazt a kezét, amellyel egykor Kazinczyéban nyugodott.” Tóth Lőrinc bizonyára sok keresztény írónak nyújtotta a kezét életében és valószínűleg másoknak is elmondotta a kedves Kazinczy emléket, de a keresztény írónak nem kellett ez a plusz az ő magyar lelki egyensúlyához és napi-rendre tértek feletle. Hatvani nem. Es utóbb már annyira eltulozta a Kazinczy alkotó kezeihez való ezt a szerény kapcsolatot, hogy a táblai tárgyaláson már ezt mondta: „Később, amikor Ady kezét markoltam meg, úgy éreztem, hogy a magyar mult az én testemen keresztül talált érintkezést a magyar jövővel.” Is-tenem, az ő testén keresztül. A magyar mult és a magyar jövő. Csak az ő testén keresztül. Ami azt jelenti analitikus elemeléssel, hogy különben vagyok nálatoknál, mert első vagyok, ti összes magyar írók. De azt is jelenti analitikus nyelven, hogy a szerencsétlen kis zsidófiu így sir fel a lélek mélyéből, hogy így legalább az egyenrangúságot érezze a többivel.

Hogy a keresztény társadalom miképen reagál, azt Török és dabasi Halász az ő spontán kereszténységükkel megmutatták. Lehettek könyörtelenek, lehettek ezuttal rossz bírálók, (mert a szívükre hallgattak) de őszintén reagáltak. A nagy ügy elseperte az izraelitizmus vékony leplet és a mezelen élet megmutatkozott.

A zsidó képviselők és jogászok pedig? Mit tehettek egyebet: a törvényre hivatkoztak. Hogy pedig a törvény rossz, hogy az élet erősebb, hogy valóban és az örökévalóság előtt csakis az élet erős, ezt még nem érzik a demokráta zsidók. Pedig a demokrácia lélektani előfeltétele az őszinteség. A titkos diplomácia, titkos választói-jog, titkos fizemvezetés, vagy titkos prostitúció épp úgy ellentétei a valóban felszabadult demokráciának, mint a lelkek titkai. A zsidókérdés ma még titkos tolvajnyelven van kezelve. A valódi demokrácia feladata lesz a lelkek őszinte felvilágosítása és kölcsönös felszabadítása.

A munkások tizenöt százalékát elbocsátják, mégis harminc percenttel emelkedett a termelés Amerikában

Soha nem tapasztalt hossz van a newyorki tőzsdén

Newyork, május 12. Az európai új-éagok kimerítően foglalkoznak az amerikai gazdasági helyzettel, mely a legsajátosabb ellentéteket tünteti fel. Amerika, sőt a világ történetében még nem volt olyan tözsei fellendülés, mint amilyenről newyorki kábeljelentések hírt adtak március végén és április elején. Másrészt azonban a munkanélküliség is fantasztikus méreteket öltött. Még Amerikában is ritkaság, hogy egyszerre hatmillió ember legyen munka nélkül.

A két ellentmondó jelenséget Mr. Ralph Beaver Strassburgert, Amerika egyik legnagyobb ipari tekintélye a következőképpen magyarázta:

— Az utolsó pár héten a newyorki Stock Exchangén nem volt ritka nap, a mikor négy millió részvény „stock” cserélt gazdát. Egy év előtt kétféle is nagy szám volt. Ma már hárommillió a normális és a minap a General Motors 500.000 részvénye cserélt tulajdonost a newyorki Stock Exchangén, négy óra lefolyása alatt, ami százmillió dollárnak felel meg. Egy kötés gyakran tízezerrel huszonöt ezer részvényig megy, mely utóbbi értéke mintegy ötmillió dollár.

— Egy hónap lefolyása alatt, március 1-től március 31-ig a következő változások mentek végbe egy pár fontos részvény értékelésében:

	Márc. 1 dollár	Márc. 31. dollár
Radio Corporation of America	96	174
General Motors	137	199
Hupp Motor	39	61
Cast Iron Pipe	196	296 3/4
Victor Talking Machine	66	91

— A Newyork Stock Exchangén tudvalevőleg a tagsági jogot pénzért ruházzák át. Mástól év előtt a tagsági jogért 100.000 dollárt adtak, mai ára 350.000 dollár.

— Ha tőzse profétáira hallgatunk, a helyzetnek másnak kellene lenni. Ne feledjük el, hogy az idén elnököt választ-

tunk és ilyenkor a Stock Exchange rendszeresen nyugtalan. Továbbá

Amerikából nagy tömegekben megy az arany a világ minden tája felé.

Március első huszonhét napjában 93 millió dollár értékű aranyat vittek el tőlünk Európa lassanként talpra áll pénzügyileg és aranyra van szüksége. Franciaország valószínűleg falja az aranyat, miből arra következtetni, hogy frank stabilizálására készül.

— A dolog magyarázata nézetem szerint az, hogy a háború óta évenként átlagban tízmilliárd dollárt „termelünk”, mely összeget nem tudjuk iparban és kereskedelemben másként elhelyezni. Európának a háború óta leadtunk körülbelül huszmilliárd dollárt és úgy látszik, az óvilág befogadóképessége közben csökkent. Lassanként Európa a nagy finanszírozásokat maga végzi.

Mit csináljunk a rengeteg pénzzel?

A Stock Exchange alkalmas hely a felesleges pénz elhelyezésére.

— Ugy látszik, Európa is megszerette a mi tőzsdéinket. A háború előtt a londoni Stock Exchange volt a világ minden nemzetiségű pénze találkozó helye. Ma Európa Amerika varázsa alatt áll. Az európaiak biznak a mi gazdasági és politikai rendszerünk stabilizálásában, őket érdeklik intézményeink és lassanként megismerik — sőt talán utánozzák is — gondolkodásmodunkat, üzleti elveinket. Biztos, hogy sok pénz folyik Londonból és Berlinből Newyorkba.

Newyork ma a világ spekulációjának központja.

1926-ban a newyorki Stock Exchange indexszáma 83 volt, ma 117 és a fejlődés vége beláthatatlan.

— Ezzel szemben

a munkanélküliség nagyon megnövekedett az Egyesült Államokban.

Az adatok erre nézve eltérőek. Egyik oldalról azt állítják, hogy a munkanélküliek száma 1.800.000, a másik oldalon viszont úgy vélik, hogy számuk mintegy nyolcemillió, amire nem volt példa a világtörténelemben. Az Egyesült államok munkaügyi minisztériumának kimutatása szerint 1927-ben 12 százalékkal kevesebb munkás dolgozott, mint 1923-ban és a bérek 8 százalékkal csökkentek. Ezzel szemben a gyárak tíz százalékkal többet produkáltak.

— A Labor Bureau kimutatása szerint

körülbelül egy év alatt a gyárak egymillió munkást bocsátottak el.

a földművelésnél további egymillió munkás vált feleslegessé és a nagy vasúttársaságok és szénbányák újabb kétszáz ezer munkást bocsátottak el. Mindez 2.220.000 újabb munkanélkülit jelent. Ehhez kell adni azt az egy milliót, mely már régebben munkanélküli volt és azt a hárommilliót, mely 1923 óta munkáskorba fejlődött. Ez a számítás tehát 6.200.000 munkanélkülit mutat. A végleges szám megállapításánál tekintetbe kell venni, hogy évenként körülbelül 250.000 bevándorló jön Amerikába. Erdekessé ezzel kapcsolatban, amit az Egyesült Államok kinevezési hivatala mond:

1919-től 1926-ig az Államok lakossága 12 százalékkal, termelése 29

százalékkal emelkedett és a munkaal-kaalom 15 százalékkal csökkent.

— E sajtóságos jelenségek magyarázata az, hogy

közben sok új munkamegtakarító gépet hoztak forgalomba.

A központi Bank (Federal Reserve Bank) szerint 1919 és 1926 között az átlag munkás teljesítménye 34 százalékkal emelkedett. Az Egyesült Államok munkahivatala statisztikai osztálya szerint az emelkedés 51 százalék. A helyzet az, hogy az ipar „gépietése” és „racionálizálása” a fő oka a nagy munkanélküliségnek.

— Professzor Irving Fischer, a Yale-egyetem tanára azt állítja, hogy az árnyó esökkenésének is szerepe van a munkanélküliségben. A dollár értéke állandóan nő. Az utóbbi két év alatt ez az emelkedés 13.4 centre rugott. 1927-ben amerikai nagyiparosok 15 százalékkal kevesebbet kerestek, mint 1925-ben. Az emelkedő árnyó munkaalkalmat teremti, míg az ellenkező folyamat munkaalkalmat pusztít.

— A helyzet az, hogy a mai munkanélküliség többé-kevésbé természetes folyamat. A kérdés viszont az, mint lehet a munkanélküliek számára új munkaal-kaalmat teremteni. Mr. Hoover nemrég kijelentette, hogy siettetni fogja a szövetségi kormány építési programját. Newyork állam kormányzója, Mr. Alfred Smidt, hasonló irányban dolgozik. A többi államok és sok nagyváros neki látott konstruktív programok végrehajtásához: utakat építenek, kormányoknak és törvényhatóságoknak új palotákat állítanak fel, új muzeumok és könyvtárak vannak keletkezésben.

— A másik megoldás, melyről sok szó folyik,

a munkanélküli biztosítás kiépítése.

Sok ipari vállalatban a munkaadók munkanélküli tartalékokat tettek félre, melyekből munkanélküliség esetén alkalmazottjaikat fizetik hosszabb-rövidebb időre. Szakszervezetek gyakran kötnek szerződést munkaadókkal, melyek értelmében ez utóbbiak garantálnak félévénként husz heti munkát és a bérek kétharmadát fizetik alkalmazottjaiknak az esetben, ha az igért munkaidőt nem tudják megadni. Wisconsin és Massachusetts államokban kísérletet tettek kötelező munkanélküli biztosítással.

— Összefoglalásként elmondhatjuk, hogy

Amerika gazdasági helyzete semmi- se sem kedvezőbb, mint az utóbbi években volt.

A kérdés csak az, hogy foglalkozást kell találnunk azok számára, akiket az ipar fejlődése munkanélküliekké tett. Ameriká gazdasága remélhetőleg ezt a munkát könnyebbé teszi.

Román szentgyörgy
J u d a s

vertében levő nagy hőse vendéglőt bérbe vettem! — Szigorúan orth. kő szer könyha. **G r u n Z s i g m o n d**
Párásmelegnyitás május hó 20-án

Hirdessen az Új Keletben

URANIA Harry Piel - A Fejnélküli lovas

mozgó (I. rész) elsőrangú kalandorfilm. Mon. Ero

SELECT Heidelberg, MOZGO nem tudlak feledni!

Közkívánatra ma utójjára II. rész. Főszerepben Dorothe Wleck és Vivian Gibson
Iőni Balafajka. Főszerepben Florence Vidor

Nyerési eredményeim:

S 100,000 = Lei 2 1/2 millió az 54524 sz. sorsjegyre
S 50,000 = Lei 1 1/4 millió a 79202 sz. sorsjegyre
S 40,000 = Lei 1 millió az 55074 sz. sorsjegyre
S 30,000 = Lei 750,000 a 19845 sz. sorsjegyre és a 96952 sz. sorsjegyre
S 10 000 = Lei 250,000 a 62025 sz. sorsjegyre és a 7682 sz. sorsjegyre
S 9000 = Lei 225,000 a 29239 sz. sorsjegyre
S 8000 = Lei 200,000 a 27029 sz. sorsjegyre
és még számtalan nyeremény

Friedmann szerencsése kolosszális!

huszmillió leit

S 750,000 nyerhet egyetlen sorsjeggyel.
A világ legkedvezőbb sorsjátéka.

100,000 sorsjegy, = 50,000 nyeremény

Huzás (I. osztály)

1928 jun. 14. és 15.

Sorsjegyárak 1/4 1/2 3/4
osztályonként S 8— S 16— S 32—
(L. 200.—) (L. 400.—) (L. 300.—)

Rendeljen azonnal

Megrendelés vétele után az eredeti sorsjegy hivatalos játéktérrel együtt megérik. Kívánatra a sorsjegy depo-osztályomban megőriztetik. — Fizetés a sorsjegy kézhezvétele után.

Megrendelék a következő címre küldendők:
Ludwig Friedmann, Wien I. Salzries 12/35.

Gyermeknek egészség, anyának boldogság a **Höfer** hintőpor, krém, szappan

HARISNYA

Kötött árú különlegességek. Kabát, mellény, angol pulover legjobban és legolcsóbban csak

Blatt-nál, — Cluj, Főter 13.

Irányárak:

- Női melírt harisnya — — lei 35
 - Női moulin harisnya — — lei 67
 - Női cérna fátoly harisnya — lei 97
 - Női selyem harisnya — — lei 87
- Vidéki rendeléseket utánvét mellett portómentesen szállítok.

SPORT

A vasárnapi sport-program

A vasárnapi kettős bajnoki mérkőzés iránt a futballközönség körében rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg, amelyet még a kedvezőtlen sem lohaszt le.

A Haggibbor—Universitatea

meccs érdekesnek ígérkezik. Az Universitatea a bajnokságra aspirál még mindig, míg a Haggibbornak minden pont fontos amelynek segítségével az alsóbb régióból egy lépéssel is tovább jut. Ha az erőviszonyokat vesszük tekintetbe, akkor meg kell állapítanunk, hogy a Haggibbor védelme jobb, de ezt egyensúlyozza az Universitatea csatársora, amely a gyors és finom akcióknak a mestere. Ezen az alapon tehát a mérkőzés favoritját az U-ban kellene látnunk. A Haggibbor játékosainak tehát nagy ambícióra és lelkesedésre van szükségük, ha az egyetemi csapat javára mutatkozó előnyt ki akarják egyenlíteni. Attól függ tehát a mérkőzés sorsa, hogy a Haggibbor játékosai mennyire tudják átérzeni feladatuk fontosságát. Az erős irannak ígérkező mérkőzést a csütörtökön sikerrel szerepelt Fövényi vezeti.

A KAC—Romania

mérkőzés favoritja a KAC javuló formája ellenére is a Romania. A KAC csatársora a bajnoki mérkőzések folyamán olyan gyámoltalan játékos produkált, amely nem sok jóval biztatja a csapatot a mai nehéz mérkőzést illetően. Ezzel szemben a Romania csapatának éppen a csatársor az a része, mely a mérkőzés kialakulására első sorban hatással lehet. Az igaz, hogy ellenfele ezúttal nem egy könnyen átjátszható, fiatal, rutinizatlan védelem, hanem a legjobbnak tekinthető kolozsvári trió és így tulajdonképpen a Romania csatársornak ezen a mérkőzésen kell letennie a vizsgát az akcióképességéből. Ezt a mérkőzést Csinczár Imre vezeti.

A két mérkőzést mindenki kíváncsian várja. Vannak, akik meglepetéseket, rajtaütészerű győzelmeket remélnék. Mi sokkal szerényebbek vagyunk. Mi csak azt reméljük, hogy fair játékot és igazán értékes futballt kapunk négy legjobb csapatunktól.

A vidéki program tekintetében valószínűleg Temesvár vezet, ahol ma a régens-tanács mindhárom tagja vesz részt a városi színház ünnepélyes megnyitóján. A temesvári sport vezetői felhasználják az alkalmat arra, hogy a magas vendégeknek a hátsági sportváros életéből izelítőt nyújtsanak. Az ünnepi program a Kinizsi részvétele nélkül zajlik le mert a bajnokcsapat Bukarestben az Unirea Tricolor együttese ellen közönségtől az utóbbi időben kissé kicsorbult legyverét.

A külföldi program nagy eseménye Budapesten zajlik le ahol a ligabajnoki mérkőzések során a Hungaria és a Ferencváros csapatai találkoznak. A Hungáriának ezúttal nyílik ismét alkalma, hogy végre egyszer már behozzaváza rivalisa feletti felsőbbiségét. A kék-fehér csapatból még mindig hiányozni fog a beteg Orth és Opató és a csapat valószínűleg Haar, Tritz, Konrad, Skvarek. Hirzer csatársorral veszi fel a küzdelmet. A mérkőzés bajnoki szempontból csupán a Hungáriára nézve fontos. A

Hungáriának győzelmi esélyei vannak, miután a múlt vasárnapi mérkőzésen a Ferencváros több játékosra bizony győzegen szerepelt.

Bécsben az angol kupagyőztes Blackburn Rovers csapat vendégszerepel. Ellenfele az Austria csapata lesz, amelyet ez alkalommal a Vienna két játékosa Hoffmann és Gschweidl erősítenek meg. Az angolok csütörtökön Budapesten játszanak a magyar profiliga kombinált csapata ellen.

Meghívó. Ezúton tisztelettel meghívjuk

összes tagjainkat a Clujon, Cal. Regele Ferdinand 52 sz. a. (Neolog hitközség) f. hó 20-án d. e. 11 órakor megtartandó rendes évi közgyűlésünkre. Tárgysorozat 1. Elnöki jelentés. 2. Titkári, pénztári és szakosztályi jelentések. 3. Felmentvény megadása. 4. Új elnökség, választmány megválasztása. 5. Indítványok. A Haggibbor Sportklub vezetősége.

Megjegyzés: Az indítványok f. hó 18-ig írásban közzelendők az egyesület ügyvezető-alelnövével.

A régens tanács a jövő hét elején audienciára hívja a pártvezéreket

Tatarescu Averescuval készít politikai frontot a nemzeti parasztpárt ellen

(Bucuresti-Bukarest, május 12. Az Uj Kelet tud.) Politikai körökben élénken kommentálják, hogy Tatarescu belügyi államtitkár és Averescu tábornok ma d. u. Gane tüzérhadnagy lakásán, aki Tatarescunak közeli rokona, megbeszélést tartottak. Egyes verziók szerint a két politikus megbeszélése során egy a nemzeti parasztpárt ellen irányuló politikai front megalakítása is felmerült. A Lupta ezzel kapcsolatban azt a megjegyzést közli, hogy szó sem lehet arról, hogy az ország leghatalmasabb pártját újra háttérbe szorítsák.

Bukarest május 12. A reggeli lapok egyöntetűen közlik azt a hírt, hogy a régens tanács a jövőhét elején audienciára fogja hívni a pártvezéreket, akikkel a politikai krízis problémáit akarja megtárgyalni.

Az Adeverul megcáfolja ezt a hírt és kijelenti, hogy a kormány nem fog eltávolítani helyéről mindaddig, míg a stabilizációt végre nem hajtják. Mibelyt a stabilizáció megtörténik, a kormány el fogja hagyni helyét, mert a helyzet nem enged meg, hogy a stabilizációból po-

litikai tőkét kovácsoljanak.

Az Adeverul megbecsülhetatlannak tartja, hogy a kormány a gyulafehérvári gyűlés után azt a hírt terjesztette a külföldön, hogy Maniut a jövőhét elején Maniu megakart a gyűlés után fogadni. A lap szerint Maniut azonnal fogadták volna és valószínűleg a jövőhét elején Maniu meg is jelenik audiencián a régens tanács előtt.

Ugyancsak az Adeverul jelenti, hogy a nemzeti parasztpárt a jövő héten újra megkezdi a kormánybuktató kampány folytatását.

Jugoszlávia bukaresti követe tiltakozott az egyik külföldi hírlapíró letartóztatása miatt

A „Petit Parisien“ munkatársát szabadlâbra helyezték. Letartóztatták a Csernovitser Morgenblatt bukaresti tudósítóját

(Bucuresti-Bukarest, május 12. Az Uj Kelet tud.) Ma délután egy órakor a Grand Hotelben letartóztatták dr. Weinstein Alfred újságíró, a Csernovitser Morgenblatt főszerkesztőjét, aki néhány napja Bukarestben tartózkodik. Hír szerint a letartóztatás az újságíró által a gyulafehérvári naggyűlésről küldött tudósításokkal vannak összefüggésben.

Jelentette az Uj Kelet, hogy Maxim Mzha újságíró az Ullstein hírlapiroda másik bukaresti tudósítóját, aki jugoszláv állampolgár, szerdán letartóztatták. Ma délelőtt a letartóztatással kapcsolatban Jugoszlávia romániai minisztere, Ciolac Antico megjelent Duca belügyminiszternél, aki előtt tiltakozott a jugoszláv újságíró letartóztatása ellen. A Petit Parisien tegnap letartóztatott tudósítóját, Schachmann-t egybeként ma délután szabadlâbra helyezték.

Az újságírók letartóztatása bukaresti újságíró körökben általános tiltakozást

váltott ki. Az újságírószervezet tiltakozó komünikét bocsátott ki a letartóztatásokkal kapcsolatban, vasárnap délelőtt pedig összeült a bukaresti újságírószervezet elnöki tanácsa, amely döntést fog hozni a letartóztatott újságírók ügyében.

Ma délelőtt a Bukarestben élő külföldi újságírók testületileg akartak látogatni a

plávai fogházban fogvatartott kollégákat, azonban a fogház igazgatósága nem adott látogatási engedélyt. Tiltakozásköpen a Times bukaresti tudósítója az összes külföldi újságírók nevében memorandumot fogalmazott meg, amelyet illetékes fórumok elé juttatnak.

Junius 9-én fog összeülni a Jewish Agency Londonban

Weizmann e hó 23-án tér vissza Európába

(Newyork, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától) A Jewish Agency-bizottság, amely a Palesztinaába küldött szakértők jelentése felhasználásával ki fogja dolgozni azokat az irányelveket, amelyek alapján a palesztinai újjáépítés további munkájáért a nemcionistákkal kibővi-

tendő Agency is felelni fog, ez év junius kilencedikén fog összeülni Londonban. A tanácskozáson részt fog venni a Jewish Agency minden európai és amerikai tagja, továbbá az amerikai Jewish Committee elnöke, Louis Marshall. A bizottság előreláthatólag néhány hétig fog ülésezni, mindaddig amíg fel nem dolgozza az egész anyagot.

A Jewish Agency-bizottság javaslatát az ameikai zsidóság képviselőiből álló nagy konferencia elő fogják terjeszteni. A konferencia időpontja és helye még nincs megállapítva.

Felix M. Warburg, mint a bizottság egyik vezető egyénisége a cionista világszervezet Amerikában tartózkodó elnökével, Weizmann Chaim professzorral május 23-án fog Londonba utazni. Az Agency többi amerikai tagja, Lee K. Frankel, Mr. Hexter, ugyancsak Louis Marshall junius másodikán utaznak Londonba.

DREHER-HAGGENMACHER
 társasági SÖR különlegességek
 Forgalmomba kerültek

Molykár elleni megelőzés a leghíztosabbban **Mártonffy** Testvérek & Co cégnél (Cluj, Piata Unirii 20) eszköz hűtő, a olcsó és **és tűzkár** ellen is biztosítva van

május 13.

tják, ter-

a munka- csökkeni.

nek magyará-

ntakarító gé- mba.

Resevre Bank

tt az átlag

százalékkal

lamok munka-

ya szerint az

A helyzet az,

és „raciona-

munkanélkü-

schert, a Yale-

hogy az ár-

erepe van a

llár értéke ál-

tét év alatt ez

rugott. 1927-

k 15 százalé-

mint 1925-ben,

kaalkalmat te-

yamat munka-

mai munka-

természetes

az, mint le-

mara új mun-

Hoover nem-

ttetni fogja a

programját.

zója, Mr. Al-

yban dolgozik,

agyváros neki

ok végrehaj-

kormányoknak

új palotákaf

ok és könyvtá-

nyelről sok sző

ás kiépítése.

unkaadók mun

tek félre, me-

esetén alkal-

szabb-rövidebb

yakran kötnek

melyek értel-

elnak féléven-

a bérek két-

azottainak az

aidőt nem tud-

és Massachu-

tettek kötelező

elmondhatják.

zele semmi-

ó, mint az

volt.

ogalkozást kell

akiket az ipar

é tett. Amerike

ezt a munkát

györgy

ndéglőt bérbé

óser konyha-

ermészetes itatók.

ndos kiszolgálás

mond

us hó 20-án

Keletben

li lovas

Mon. Ero

szappan

Kölnben ma nyílik meg a nemzetközi sajtókiállítás

KÖLN, május 12. Az egész német szellemi és politikai élet reprezentánsai nak részvételével, nagy külsőségek és ünnepélyességek között ma nyílik meg a nemzetközi sajtó-kiállítás. A sajtókiállítás megnyitására megjelennek Hindenburg köztársasági elnök, az összes miniszterek és kétszáz külföldi diplomata. Eddig a világ minden részéből 956 hírlapíró jelentette be megjelenését. Az ünnepségek programjáról törölték Strese-mann megnyitó előadását, mert a külügy miniszter nem tud megjelenni beteg-sége miatt.

Ismeretlen tettesek kifosztot-ták a „Fibra“ nevű nagyvá-radi részvénytársaság raktárát

Hatszáz ezer lej a kár. A rendőrség reméli, hogy elcsípheti a betőröket

(Oradea-Nagyvárad, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Péntekről szombatra virradó éjszaka ismeretlen tettesek be-törték a rendőrség épületétől néhány lé-pésnyire fekvő „Fibra“ részvénytársaság konfekciós üzletébe. Eddigi megállapítások szerint a betörők körülbelül 600 ezer lej értékű kész félfiruhákat, bun-dákat, szöveteket és más árucikkeket, valamint kevés készpénzt vittek el. A többszáz ezer lejes betörésről a rend-őrség csak szombat reggel kapott értesítést és a bünygyi osztály főnöke öt de-tekzív kíséretében megjelent a helyszínen. Megállapították, hogy a betörést a cég Dudek-uccai kirakatán át követték el. Itt

a kirakatot feget üvegvágo késsel kimen-tették és a raktárból felhozott árut az így támadt részen adogatták ki az utcára, ahol egy szekérre rakták fel a lopott hol-mikat. Mielőtt eltávoztak volna, a betör-ők magukkal vitték a kézikasszában lévő párezer lej készpénzt is. A betörők több nyomot hagytak hátra, így többek között egy gummisarkot is s így a rendőrségnek erős a reménye, hogy a betöröket még a mai nap folya-mán sikerülni fog kézrekerítenie. A nagyvárad rendőrség távirati meg-keresését intézett az összes szomszédos városok rendőrségeihez a betörők kéz-rekerítése érdekében.

Sulyos pénzbírsággal sujtják azokat az utasokat, akik jegy nélkül szállnak fel a vonatra

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Uj Kelet tud.) A CFR bukaresti vezérigazgató-sága a vasút hivatalos lapjának legutóbbi számában közzétette azt a rendeletet, amely a jegy nélkül és a szabálytalan jeggyel utazó személyek által fizetendő pótticketeket szabályozza. Az új rendelet voltaképpen a három hónappal ezelőtt el-lőrt szabályzatot helyezi újra hatályba. Három hónappal ezelőtt ugyanis más or-szágok vasúti szabályzatának mintájára a CFR vezérigazgatósága elrendelte, hogy azok az utasok, akik előre nem lá-tott okok miatt és önhibájukon kívül nem válthattak jegyet, de a vonatba vá-ló felszálláskor a vonat kalauzát értesít-tették arról, a jegy tarifális árán kívül a következő pótticketeket voltak kötele-szek megfizetni: Elsősztályon 60 lej, másodosztályon 40 lej, harmadosztályon pedig 20 lej. Ha az illető nem előre jelentette be a kalauznak, hogy jegy nélkül utazik, úgy a 20, 40, illetve 60 lejes pótticketen ki-vül 400 lejes büntetést is köteles volt fi-zetni. A büntetések, illetve a pótticketek meg-állapításánál kapcsolatban, a vezérigaz-gatóság szerint számos visszaélés történt,

mert az új rendelet nem körvonala-za eleget a kalauz hatáskörét, aki saját be-látása szerint írtelhette meg azt, hogy va-laki önhibáján kívül, vagy sem, nem váltotta meg vasútjegyét. A vasút vezér igazgatósága ezért visszaállította a há-rom hónappal ezelőtti rendeletet, amely szerint május 15-iktől újra sulyos pénz-bírsággal sujtják azokat az utasokat is, akik önhibájukon kívül nem váltották meg jegyüket. A vasúti Hivatalos Közlönynek 331. számában megjelent 42545-Dg. 20916. C. 2. számú módosított rendelet, mely má-jus 15-ikén lép életbe, a következőképpen hangzik: Mindazok, akiket a jegyszedő-kalauz vasútjegy nélkül talált a vonaton, vagy olyan jegyet mutatnak fel, amely nem érvényes, a jegy tarifális árán kívül, az elsősztályban 600 lej, másod-osztályban 400 lej, harmadosztályban 300 lej kötelesek büntetesképpen megfi-zetni. Ennek a büntetésnek a kifizetése elől nem mentesíti az utasokat az sem, ha a jegyszedő-kalauznak előre bejelen-tik, hogy előre nem látott okok miatt nem válthatták meg a jegyüket. Ha valamelyik utas harmadosztályból

másodosztályba avagy elsősztályba száll át és ezt bejelenti a kalauznak, úgy 40, illetve 60 lej pótticketet köteles megfi-zetni. A kedvezményes jeggyel utazó utasok úgy a büntetést, mint a pótticketet száz százalékosan kötelesek megfizetni, a vas-úti jegy tarifális árát azonban a kalauz csak kedvezményük arányában állapít-hatja meg. Kivételt csupán a külföldről érkező uta-

sok képeznek, akik tévedésből szállnak fel személy helyett gyorsvonatra, első osztályba második helyett, vagy egyaltal-án nincs módjukban a vasúti jegyet megváltani. Ezek csupán a 60, 40, illetve 20 lejes pótticketet kötelesek megfizetni. A rendelet azt is megemlíti, hogy a vasúti kalauz mindazokat, akik a póttic-ket nem hajlandók kifizetni, már az első állomáson leszállíthatja és erre a célra karhatalmat is igénybe vehet.

A japán csapatok nagy vér-veszteség árán elfoglalták Csinanfut

LONDON, május 12. Ideékező jelentések szerint a japán csapatoknak csak szörnyű öldöklő harcok után sikerült bevenniük Csinanfut. A hivatalos jelen-tés 51 japán halottról és 214 sebesültről számol be. A japánoknak a város tény-leges elfoglalása csak pénteken reggel sikerült, amikor újra négyezer kínait legyőztek le. A lefegyverzett kínaiak száma huszazerre emelkedett. Mint Genzből jelentik, a nankingi kormány a japán csapatok támadásá- miatt a Népszövetség sürgős összehívását kérte s egyben azt kérte a tansztól, sürgősen szólítsa fel a japánokat, hogy Santungból azonnal vonuljanak ki.

Junius közepén, Bukarastben tartják meg a kisantant-konferenciát

Genf, május 12. A Rador tudósítója-nak illetékes helyről nyert értesülése sze-rint a kisantant konferenciájának kérdé-sé hosszabb eszmecsere tárgyát képezte Titulescu, Marinkovics és Benes között. Titulescu május 20-t kívánta, tekintettel azonban arra, hogy Benesnek londoni utazása befejeztével Berlnbe kell men-nie, ahonnan Prágába tér vissza és a Népszövetség ülészaka már junius ele-jén megkezdődik, valószínű, hogy ju-nius közepén il csak össze a kisantant bukaresti konferenciája. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint Titulescu kül-ügyminiszter, mint a konferencia elnö-ke, kommuinikál fog e napokban közö-teni, közölve, hogy a bukaresti konfe-rencia junius 18-án kezdődik és 22-én ér véget.

hoz. A kölcsön összege hatvanmillió dol-lár, amelyet kizárólag a lej stabilizációjá-ra fordítanak. A kölcsönt 8%-os kam-mal mellett 87-es kibocsátási árfolya-mon a newyorki, párisi, madridi és amszterdami piacon fogják kibocsátani. A kölcsönt kibocsátó konzorcium romá-niai delegátusa Quessay, a francia nem-zeti bank információs osztályának igaz-gatója lesz.

A newyorki, amszterdami, párisi és madridi piacokon bocsátják ki a ro-mán stabilizációs kölcsönt

Bukarest, május 12. Kormánykörök-ben a kölcsön megkötésének késlekedésél- azzal indokolják, hogy a külföldi nagy-tőkések várakozással tekintenek Gyula-fehérvár felé, mert a naggyűléstől po-litikai változásokat vártak. Hivatalos információk szerint az angol bank igaz-gatója Montag Norman és a német nem-zeti bank igazgatója Schacht hozzájár-ultak a külföldi kölcsön effektuálásá-

hoz. A kölcsön összege hatvanmillió dol-lár, amelyet kizárólag a lej stabilizációjá-ra fordítanak. A kölcsönt 8%-os kam-mal mellett 87-es kibocsátási árfolya-mon a newyorki, párisi, madridi és amszterdami piacon fogják kibocsátani. A kölcsönt kibocsátó konzorcium romá-niai delegátusa Quessay, a francia nem-zeti bank információs osztályának igaz-gatója lesz.

Megszűnik az Amitié. Hónapokon ke-resztül egész Európában valóságos Amitié-láz uralkodott a közönségen, a mely mindenkor kapható volt arra, hogy a bevásárlásainál elköltött pénz-ének egy töredékét visszakapja. A ke-reskedelem szempontjából azonban igen sok és alapos panasz merült fel az Amitié ellen, mert ötletes propagandá-ja jutalom-sorsolásai és bélyegrendsze-re alapján legtöbbször meghatározott üz-letekbe szuktatta a vásárlókat, azok-nak a kereskedéseknek a rovására, amelyek nem csatlakoztak az Amitié-hez. Erdélyben is igen nagy népszerű-ségre tett szert ez a nagystíliú és sem-mi kockázattal nem járó üzleti fogás, amíg azután a pénzügyi hatóságok fel-lépése lehetetlenné tette az Amitié bol-dogulását. Mindenekelőtt a szabada-lom romániai tulajdonosaitól óriási ösz-szegű kaució deponálását követelték meg, amely nélkül a szokásos jutal-mak kisorsolását többé nem engedé-lyezik azonkívül pedig az Amitié-bélye-gek elhelyezéséből származó jövede-lem után 36 százalékos sorsolási illeté-ket követel a kincstár. Ilyen körterhek mellett az üzlet megszűnt rentabilis lenni és ezért a szabadsalom tulajdono-sai elhatározták, hogy likvidálják az

Amitié-rendszert. A likvidálás részben be is fejeződött, amennyiben új bélye-geket már nem adnak ki a kereskedők-nek, a közönség által megkezdett gyűj-tőlapokat nem váltják be és az új szel-vényeket sem fogják kisorsolni.

A legszebb legolcsóbb legelegánsabb nyomtatványokat
megrendelhetni a
Cartea Românească
nyomdai műintézetnél - Cluj
Calea Dorobantilor No 14-16.
Kérjen árajánlatot

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, Targu-Mures.

Beszarábiai borpárlat
nagy mennyiségben érkezett HITTER és BREUER céghez
Oradea. Telefon 6-73. — Vagontételekben 30 fokos 135 lej ab Nagyvárad

MATILD-viz mindenütt kapható

Vasárnap
18
1 m. fehér
1 m. mosó
Sz
Olva
Bu
Ph
vasond
reklám
lat ima
kötve
Széna
vágy
sojával
gásos
hó yag
esete
ban és
szonai
F. Vladim
HALLO
RIT
Lel 179. —
Mindenkinek
ért szép aján
formájú cipő
harisnyát; 1
könyvet; 1
1 drb. ajakpi
gyártmány).
lett szállítás
garnitúrát ing
vevőt terhelik
„Oficial ORIE
Né
gye
k
Cicco frank
k i z
„20
án
Cluj, C
Képes
árjegyzék
díjtalanul
Viszontelad

szállnak
atra, első
egyáltalán
suti jegyet
40, illetve
megfizetni,
hogy a
a póti
m, már az
erre a
vehet.

ér-
ák

ak csak
los jelen-
ros tény-
Kinnit

ánadásal
tandestől,
k ki.

rtják

hogy ju-
kisanterf
kes helyről
ulescu kül-
encia elnö-
ban közze-
esi konfe-
ée 22-én ég

si és
a ro-

millió dol-
stabilizáció-
8%-os ka-
si árfolya-
madridi és
ibocsájtani,
rium romá-
ancia nem-
ának igaz-

és részben
n új bélye-
ereskedők-
zedett gyűf-
az új szel-
sölni.

sabb
okát

basca
Cluj
14-16.

ramofon
lemezek
-Mures.

tó

Mindenki rendel most sorsjegyet

an új osztályversjátékra az év végekor óra díszlet és mintaként van-
lóval mindenki számára kedvező feltételekkel!

FRITZ DÖRGE

WIEN I G. Rährner-Strasse 43.

50.000 nyomórúd
több mint 250.000.000 Lel!

Részleten egy sorsjeggyel
18 millió Lel is nyerhető!

Ötlet sorsjegyeknek:

1/4 = 800 Lel | 1/2 = 400 Lel | 3/4 = 200 Lel

Nem kell előre fizetni!

Megadod egy levele s díjazás pontok
címmel.

Feltétlen titoktartás!

Prémiumok, hivatalos járóképek, minden
szükséges díjazás és portamentum.

Az összes sorsjegyek fele nyer!

Nincs illózat, általában szomszédokhoz!

1 m. fehérnemű vászon lei 39
1 m. mosó delén lei 39

Szabó Jenő
divatáruházában
Cluj

Buziás-fürdő
Phönix ásványvize

vagyis tartalmát megfosztott, lte-
rekként 30 gr-nyi szabad szénásva-
t tartalmú s mintegy 1/4 ad gr.
konyha-óval rendelkező csipőcső üdítő
1.0 természetes forrásvíz.

Szénásv- és só tartalmánál fogva ét-
vágygerjesztő és vezeték jó, konyha-
sojával nyakoldó hatású, amiért pas-
gasos gyomorhurut, étvágytalanság,
hólyag- és vesemedence uralkodó és
esetben tisztán vagy kelő tisztaság
és kellem s borvíz alakjában has-
ználható. Főterakát: Cluj, Str.
F. Vladimirescu (M. kes Keteu-u) 18.

HALLO! HALLO!

RITKA ALKALOM!

Lei 179. — Hét különböző tárgy 179 Lel.

Mindenkinek módjában áll, hogy kevés pénz-
ért szép ajándékot adjon: 1 pár női divatos
formájú cipőt, valódi bőr tálppal; 1 pár cína
harisnyát; 1 pár selyem harisnyatartót; 1 üveg
könyvet; 1 doboz puder; 1 üveg parfümöt;
1 db. ajakpirosítót (kivétel nélküli külföldi
gyártmány). Az egész országba utánvét mel-
letti szállítunk, 12 garancia rendelésnél egy
garantiát ingyen adunk. A posta költségek az
vevőt terhelik. Küldjön mielőbb rendelést az
„Official ORIENTALUM” Bucuresti, Str. Lescar
Catargiu 16

Németgyártmányu
gyermekkosci
különlegességek

Tartósáruk

Cicac áruk

PHÖNIX

1928. évi modelljel
kizárólagosan a

„Hercules”
áruházban

Cluj, Calea Reg. Ferd. 12.

Képes
árjegyzék
díjazásul

Figyelen
a cím e

Kedvező
fizetési
feltételek

Viszonteladónk a ny árkedvezmény

Nemzetgyalázás miatt kicsapták a kolozsvári román liceum egyik zsidó diákját, aki két román osztálytársával elmosolyodott a május 10-ikén ünnepi beszédet tartó tanár egyik gesztusán

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Uj Kelet tud.) Hat héttel az érettségi előtt a kolozsvári Gheorghe Baritiu liceum tanári kara ma délelőtti konferenciáján kizárta az intézet diákjai közül Szél Pál nyolcadik osztályos tanuló, aki — történetesen zsidó. Consilium abeundt nem minden nap hirdetnek meg a középiskolában, nagyon súlyos vétséget kell elkövetni egy diák, különösen egy nyolcadik osztályos fiú, akit alig néhány hét választ el az érettségitől, hogy az iskola tanári kara legsúlyosabb eszközöz nyuljon vele szemben. A tanári konferencia valóban súlyos vád alapján hozta meg az ítéletét: nemzetgyalázás vétségében találta bűnösnek a nyolcadikos gimnazistát.

Szél Pál gimnazista „bűne”

A vád súlyos és megdöbbentő, különösen ha egy gimnazistagyerek vállaira nehezedik. De ha közvetlen közélről nézzük az esetet, akkor ez a főbenjáró ügy egészen más színt kap, mint aminőt a tanári konferencia tulajdonított neki. De a mi szavunk helyett hadd ítéljenek a tények: ime itt következik Szél Pál nyolcadikos gimnazistának „bűne” és az vesse rá az első követ, aki gimnazista korában sohasem találtatott hasonló vétségben bűnösnek.

A május 10-iki egyesülési ünnep alkalmából a liceum tornatermében ünnepélyt tartottak, amelyen az intézet összes növendékei részt vettek. A diákok sorában volt Szél Pál is, aki Joanovicu Aurél és Mehedinu Joan osztálytársai között állt a sorban. Az ünnepi beszédet Serban irodalom-professzor tartotta, aki beszéd közben olyan gesztust tett, amely feltűnt Mehedinu Joannak. Mehedinu rendes diákszakos szerint, oldalba ütötte Szél Pált és mosolyogva figyelmeztette a tanár gesztusára, mire mind a három mosolyogni kezdtek.

Két pofon, egy pofon és nincs pofon

Amikor Serban professzor befejezte előadását, a három diákot behívta a tanári szobába és megkérdezte tőlük, mi nevetni valót találtak a beszédében? A három fiú magyarázkodni próbált, de a tanár leintette őket, és váratlanul aziránt érdeklődött, hogy melyik fiú milyen nem zeliségű. A diákok bementek a nációna léjukat, mire Serban professzor a zsidó Szél Pálnak két pofont, Joanovicu Aurélnak egy pofont adott, míg Mehedinu Joant nem részesítette az iskolai nevelés „szokásos” fenytő eszközében. Serban még azt is megjegyezte, hogy mind a háromat kicsapja az iskolából, ezt az ígéretet azonban a diákok már nem vették komolyan és azt hitték, hogy a két plusz egy pofonnal az ügy a lovagiasság szabályai szerint véget ért.

Ugy látszik azonban, hogy Serban professzor nem volt ezen az állásponton mert pénteken a diákokat a titkári irodába idéztette, ahol jegyzőkönyvet vételelt fel az ügyről. A jegyzőkönyvet a diákokkal aláírta és tudomásukra hozta, hogy ügyük tanári konferencia elé kerül, ahol majd dönteni fognak sorsukról. Az ügynek ez a fordulata aggodalommal töltötte el a három fiút, akik egy apró nevelétséggel miatt ilyen súlyos csávába kerültek. Szél Pál még pénteken délután felkereste Ciura igazgatót, akit arra kért, hogy a konferencia előtt megégyeszer hallgassák ki őt. Az igazgató megígérte, a konferenciát ma délelőtti még is anélkül hívták össze, hogy a diákokat megégyeszer kihallgatták volna. A tanári konferencia a déli órákban ért véget amikor is a döntésről a középiskolákbar szokásos formák szerint körreendetber értesítették az intézet valamennyi osztályát. A döntés az intézet valamennyi fel-

sőbb osztályában, onyhén szólva feltűnést kellett, mert még csak álmban sem merete gondolni egyik diák sem, hogy a tanári konferencia ilyen súlyos ítéletet fog hozni. A konferencia ugyanis

nemzetgyalázás vétségében mondotta ki bűnösnek Szél Pált és az intézetből való eltávolításra ítélték.

Ami a legmeglepőbb, az az, ho-

rom mosolygó diák közül egyedül a zsidó diák mosolygását találták ilyen súlyos bűnnek, a másik két diákot, akik a jegyzőkönyv felvételénél azonosították magukat Szél Pál cselekedetével, korántsem sújtotta ilyen szigorúan a konferencia. Joanovicu Aurél egyszerű dorgálásban részesül, míg Mehedinu felmentették mindenneven nevezendő vádalól.

A nyolcadik osztály szolidaris Szél Pállal

Eddig tart az ügy hivatalos része. Külör, lapra tartozik az, hogy a vádlott diákokkal hogyan vették fel a jegyzőkönyvet. Mehedinu és Joanovicu hiába akarták megmagyarázni a jegyzőkönyvet felvevő tanárnak, hogy a mosolygás nem volt semmilyen összefüggésben sem az ünnepélyvel, sem az ünnepi beszéddel, csak Serban tanár egyik gesztusán mosolyogtak el, a jegyzőkönyvet felvevő tanár erre nem is volt kíváncsi és a két diáktól csak azt akarta megtudni, vajjon Szél Pálnál nem-e észlelték már korábban is nemzetgyalázási intenciókat. Szél Pál pedig hiába hivatkozott diáktársaira és hiába akarta megmagyarázni, hogy a mosolygás egyszerűen csak a három diák jóhangulatából fakadt, ezt nem is engedték jegyzőkönyvbe venni. A jegyzőkönyvbe csak az került be, hogy Serban tanár beszédének melyik passzusánál mosolyodott el, hogy mit mondott az irodalomtörténelem tanára abban a pillanatban, amikor elmosolyodott és ezt a nyilatkozatot írták vele alá.

tározták, hogy az iskolaszékekhez fordulnak, amely mint felebbviteli fórum döntson a kicsapott diák sorsa fölött. A nyolcadik osztály szolidaris az akarja kivívni, hogy Szél Pál kizárását visszavonják, végső esetben pedig az a céljuk, hogy engedélyt kapjanak Szél számára arra, hogy júniusban magánvizsgát tessen a liceum tanári kara előtt. A diákság reméli, hogy az iskolaszéknél megejtendő intervenció eredményes lesz, mert feltételezik, hogy az osztály szolidaritása befolyásolni tudja az iskolaszékek döntését.

Ciura igazgató nem nyilatkozik

Az Uj Kelet munkatársa a délutáni órákban felkereste Ciura igazgatót, akhez kérdést intézett az érettségi előtt hat héttel kicsapott diákok illetőleg. Az igazgató azonban kijelentette, hogy az ügyben mindaddig nyilatkozatot nem adhat, míg erre vonatkozólag az inspektorátustól felhatalmazást nem kap.

Barzilay István.

Burkolt deficitet tartalmaz az állami bevételek és kiadások első negyedévi mérlege

(Bucuresti-Bukarest, május 12. Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium most kiadások statisztikáját április 30-ig betette közé 1928. évi állami bevételek és zárólag a kimutatás szerint január elsejétől március 31-ig 6 milliárd 356 millió 382.639 lej, míg áprilisban 2 milliárd 298 millió 935.956 lej volt az állam bevétele az 1923 évi költségvetés javára.

első negyedévben 2 milliárd 242 millió 364.060 lej, áprilisban pedig 269 millió 496.435 lej, összesen tehát 2 milliárd 511 millió 860.495 lej fizetett ki az államkincstár.

A kiadási tételek összege 9 milliárd 884 millió 132.969 lej.

A bevételek és kiadások között 149 millió 239.597 lejes egyenleg mutatkozik fölösleg formájában. Ez azonban csak látványos többlet, mert az 1927 évi költségvetésnél ténylegesen 1 milliárd 133 millió 806.634 lej deficit van. Ugyancsak nem tünteti fel a kimutatás a CFR és más autonóm állami intézmények mérlegeit, amelyek közismerten súlyos deficitel zárulnak hónapról-hónapra.

Az összes állami bevételek tehát május elsejéig 8 milliárd 655 millió 318.615 lej tettek ki.

Az 1927 évi budget javára befolyt állami jövedelmek január elsejétől március 31-ig 1 milliárd 283 millió 735.293 lej. Az áprilisi bevételek pedig 139 millió 318.568 lej tettek ki, vagyis összesen 1 milliárd 378 millió 053.861 lej. Május elsejéig tehát különböző címeken és különböző számlákra összesen 10 milliárd 33 millió 372.476 lej inkasszált az állam.

Játékok,
Sportcikkek,
Reklámtulajdonosok
EMIL SCHUSTER,
CLUJ

A kiadási oldalán az 1928 évi költségvetés terhére január elseje és március 31-ike között 4 milliárd 510 millió 514.569 lej, áprilisban pedig 2 milliárd 861 millió 757.905 lej, összesen tehát 4 milliárd 372 millió 272.474 lej mutatkozik. Ugyanakkor az 1927 évi költségvetés terhére az

A legmodernebb hordozható
gramophon 10 lemezzel 3500 leiért
kapható Triskánai-Cluj

Szakértői jelentés alapján bírói eljárást indít a város a gázgyár ellen

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Uj Kelet tud.) Kolozsvár városának a városi gázgyárral fennálló perével kapcsolatban kiküldött szakértői bizottság elnöke, Blankenberg Ferdinand iparügyi vezérfelügyelő ma terjesztette a városi tanács állandó választmányára elő jelentését a gázgyár eddigi működéséről. A jelentés alapján meg lehet állapítani, hogy a gázgyár eddigi működése minden tekintetben súlyos kritikának van kitéve. Attól eltekintve, hogy a gázgyár által termelt gáz nem elégitette ki sem mennyiségileg, sem minőségileg a kívánalmakat, a gyár jelentős károkat okozott a városnak is, az által, hogy elhanyagolta az üzem jókarbantartását.

Blankenberg vezérfelügyelő jelentésében érdekes statisztikát bocsát a város rendelkezésére. Eszerint a gázgyár a megengedhető öt százalékos normális veszteség helyett huszonhárom százalékos veszteséget mutat fel. Meglehető állapítani azt is, hogy a gázgyár 1905-ben 1 millió

50 ezer köbméter gázt termelt, ezzel szemben 1927-ben csak 350 ezer köbméter gázt tudott szállítani. A várossal fennálló szerződés lejártakor a gázgyár, üzemét teljesen rendben és jóállapotban köteles átadni a városnak. Ezzel szemben megállapítható, hogy a gázgyár ezidőszerint annyira elhanyagolt állapotban van, hogy csak 25 millió lejes investícióval lehetne teljesen rendbehozni. Ez a 25 millió tehát a város effektív kárát képezi. A szakértői jelentés szerint a gázgyár 4-5 millió lej kárt okozott még ezen kívül a város közönségének azzal, hogy az utóbbi négy évben összességében 50 millió lejes gázt szállított.

A városi tanács ennek a jelentésnek alapján indítja meg a rendes bírói eljárást a gázgyár ellen úgy a gázgyár azonnali átadása mint a teljes kártérítés érdekében is, amennyiben a gázgyár nem teljesítette a szerződésileg vállalt kötelezettségeit.

Wedgwood ezredes angol dominionná szeretné tenni Palesztinát

(Bécs, május 12. Az Uj Kelet tud.) Wedgwood angol ezredes, a neves munkáspárti politikus, tegnap Bécsben a Volksgarten hatalmas termében az osztrák cionisták kérésére előadást tartott óriási publikum előtt »Anglia és a cionizmus« címen. Az angol politikus, aki előadását németül tartotta meg, a következőket mondotta:

Palesztina — angol dominion

Legújabb könyvemben amellett törtem lándzsát, hogy Palesztina alakuljon át a brit birodalom hetedik dominionjává. Sokan azt válaszolják erre hogy a zsidó szabadság és a Palesztinában felépítendő zsidó állam gondolata merőben ellenkezik ezzel a koncepcióval. Azzal érvelnek, hogy Palesztina azzal hogy a Népszövetség mandátuma alá tartozik, föltötte áll a brit birodalom állíthatják, akik nem ismerik a mai angol birodalom konstrukcióját. Minden brit dominion képviselve van a Népszövetségben, Kanada pedig külön is tagja a Népszövetség tanácsának. A mi összes dominionjaink egymástól független hatalmak és egyúttal az az előnyük hogy egymás között nem háborus dominionjainak. Ezt azonban csak azok kodhatnak. A világháború után irigylésreméltó és ritka állapot, hogy nem kell tartani háborútól, ez pedig a brit dominionok között, amelyek külön Népszövetséget alkotnak a Népszövetségben, teljes mértékben fennáll.

Brit védelem, vagy teljes függetlenség

Meg kell jegyezni, hogy Palesztina Angliára átruházott mandátumának egy napon meg kell szűnie és csak természetes, hogy ennek olyan időben kell történnie, amikor az egész palesztinai lakosság megkapja az önkormányzatot. A lakosság fog annak idején határozni, vajon maradjon-e brit védelem alatt, vagy pedig ugyanolyan független kíván lenni, mint például Görögország. Én azt mondom, hogy azt az elhatározást, amiben a cionisták re-

ménykednek, már most meg kellene állapítani. Mert csakis a célkielölés tudja befolyásolni és elhatározóvá tenni a munkát. És a cél fogja kijelölni azokat a szövetségestársakat is, akikre ennél a munkánál szükség lesz. De meg kell kérdezni, milyen előnyök és milyen hátrányok várhatók abból, ha már most határoznánk ebben a kérdésben. Elsősorban meg kellene szereznie a brit kormánynak azt az ígéretét, hogy Palesztinában semmi önkormányzat és semmiféle arab nemzeti tanács nem működhetne, mindaddig, a míg a cionisták ehhez hozzá nem járulnak. Ezidőszerint ugyanis nagy veszélyeket rejtene magában egy palesztinai önkormányzat, főleg azért, mert az ország nem rendelkezik nagy zsidó tömegekkel, amely biztosíthatná Palesztinában a zsidó többséget. A zsidó ujjáépítés és Palesztina zsidósítása érdekében fontos lenne, hogy az angol közigazgatás külön osztályt állít fel a zsidó letelepedés szabályozására. Alapítani kellene egy agrárbankot és fel kellene venni egy nagyszabású kölcsönt. Általában, az angol közigazgatás kötelessége és feladata lenne Palesztinában ugyanazt megtenni, amit annak idején a görög emigráció érdekében tett görög földön. Ha az angol tisztviselők megkerniák az utasítást e munkáért való felelősségre, ha azután az ö ió-akaratú munkáink mellett a palesztinai ujjáépítés felhődni fog, ha majd ők maguk, a tisztviselők be fogják látni, hogy ez az ujjáépítés nemcsak a zsidóság, hanem Anglia érdekében is történik, akkor biztosak lehetünk afelől, hogy Palesztinában a zsidó kolonizáció felhődni és virulni fog.

»Of the Family«

Ha ezt a problémát tovább követjük, megláthatjuk, hogy a cionistáknak a közigazgatással való vállalt munkája később egy nemzeti és nemzetgazdasági együttműködést kell, hogy eredményezzen. Én a magam részéről nagyon szívesen látnám, ha Anglia ugyan úgy védené keleten a zsidók érdekeit,

mint ahogy Franciaország védi ott a katolikus egyházat. Nagyon szeretném látni az idót, amikor Anglia és az én angol népem a zsidókat »of the Family« a családhoz tartozóknak tekinti. Ez az ideális állapot talán még messze fekszik, de a közös cél érdekében való együttműködésnek, ahogy azt Palesztinában elgondolom, ebben az irányban is gyümölcsözőnie kell és össze kell hoznia az angol és zsidó népet. A zsidók bizonyára nyerni fognak ezzel a közösséggel és elhíhetik nekem, hogy e kooperáció és családi hozzátartozás Anglia számára is nyereséget fog jelenteni. Nagy nyereséget jelentene ez az egész világ és az emberiség számára is. Mert a zsidók, angolok és amerikaiak egyesülése jelenti a legnagyobb világhatalmat, azt a hatalmat, amelynek sikerülni fog fenntartania a világ békéjét. Senki a fajok és népek közül nem akar zsidókkal annyira szimpatizálni, mint az angol-szászok. Ez a nép az, amely jóvá karja tenni azt az igazságtalanságot, amely a zsidókat az utolsó két évezredben ért. Az angolok a kölcsönös bizalom és megbecsülés viszonyát akarják elérni. Nem lehet tagadni, hogy mi ketten, angolok és zsidók gyakran szerepelünk hitelezőként ezért nem vagyunk népszerűek. Mint a zsidók, mi angolok is vándornép vagyunk, kereskedőnép. Mi is, ép úgy, mint a zsidók, a Törében, az ótestamentumban találunk igazolást azokhoz a kapcsolatokhoz, amelyek bennünket az emberiséggel kötik. Azonban mi gunyolódni is tudunk önmagunk felett, mert érezzük, hogy kiválasztott nép vagyunk. Ezek a kölcsönös vonások is megmagyarázzák, hogy mi jobban értjük a zsidókat, mint azok, akik nem ismerik annyira gyermekekoruktól az ótestamentumot, mint mi.

A »zsidó« szó

A nem angol ember számára a »zsidó« szó uccai csufolkodást jelent, a mi számunkra azonban ez a szó emlékeztető Salamon királyra, Mózesre és mindazokra a nagy bibliai alakokra, akiket gyermekeinkünk öta ismerünk. Hiszen gyermekeinket zsidó nevekkkel látjuk el mintha saját őseink volnának. Amikor elődeink Wigan Lane közelében harcra készültek az arisztokraták ellen. Áron és Áhner nevet viselték és a próféták nyelvén kérték Izrael Istenének segítségét. Amikor könyvemben azt a javaslatot tettem, hogy Palesztinát angol dominionná változtassák át, az a cél vezetett szemem előtt, hogy az angolok és a zsidókat közelebb hozzam egymáshoz. Ha Palesztina angol dominionná válna, ezzel a zsidó nemzeti otthon nem vesztene el önállóságát. Azt akarom hogy a zsidó nemzeti otthon teremtsék meg függetlenül az Angliához való viszonytól. A dominion úgy alakuljon, mint Kanada, Délafrika

Arban, ujdonságokban, minőségben utolérhetetlen az

„IDEAL” nőkalapszalom
C. Reg. Ferd. 8.
Érti és nőkalap formálások, alakítások, szalma átvarrások 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árban készülnek. Eredeti Banco és Panama modellek

Minden kalapvevő kelleszemes ajándékban részesül

és Irland. Az ilyen átalakulás a mindenkori brit kormány dolgát a nép felé is megkönnyítendő és az angolok szimpátiája ebben az esetben a zsidó Palesztina ujjáépítése érdekében biztosítva lenne. Ez azután magával hozná Palesztinának Anglia által való intenzívebb materiális támogatását is.

Herzi jóslata

Wedgwood ezredes végül Herzi Tivadarnak a IV. cionista kongresszusra tartott beszédét idézte: »A hatalmas, a szabad Anglia, amely átöleli egész világot, meg fog érteni bennünket és méltányolni fogja aspirációinkat. Ha Angliát vesszük ki a világ pontul, biztosak lehetünk afelől, hogy a cionista eszme hatalmasabban s magasabban fog előbbre jutni, mint valaha». A messzelátó vezéregyéniség — mondotta az ezredes, — nagyon helyesen látott a jövőbe. Biztosítottuk Önöket, hogy Anglia be fogja tartani azt az ígretét, hogy Palesztinából zsidó nemzeti otthont csinál. Rajtuk, angolokon és Önökön zsidóknak mulik most már hogy emek az otthonnak munkáján közreműködjenek. A jóakarát sem az egyik, sem a másik részen nem hiányozhatik.

A Friedler-féle GAMMA hajszere

a hajhullás, kopaszság, korpászság tökéletes gyógyszere.

A hajhullás legtöbb esetben a fejbőr korpásodására vezethető vissza, mely viszont abban leli magyarázatát, hogy a felhám elszarusodása hiányos. A felhám, mely ilyenkor finom pikkelyszerű alakban leválik, eldugaszolja a haj tüszőjébe nyíló faggyumirigy kivezető csövét, mely rövidesen a haj elsorvadására literve kihullására vezet.

A GAMMA hajszere hatása abban rejlik, hogy különleges összetételével legyva lehetővé teszi a hajfaggyu feloldását és elősegíti a felhám elszarusodását Orvosilag kipróbálva és ajánlva. A GAMMA kapható minden gyógyszerárban és drogueriában 1/2 literes üveg ára 240 lei, 1/4 literes üveg ára 160 lei. Használati utasítás mellékelve.

VEZÉRKÉPVISELET:
ROZSNYAY GYÓGYSZERTÁR,
ARAD, Piața Avram Iancu.

PÜNKÖSDI SZENZÁCIÓ

lesz a f. hó 14-én hétfőn kezdődő

HARISNYA RUMLINK,

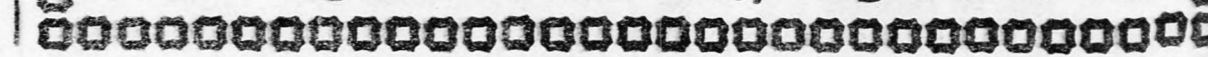
mely alkalomból összes

női, férfi és gyermekharisnyáinkat

a már eddig is ismert olcsó áraink mellett további 20%-os árengedménnyel fogjuk elárusítani.

Senki el ne mulassza ezt az alkalmat kihasználni!

Succ. Magazin SPITZ Cluj, Reg. Ferd. 13.

Zsidók! sékelakciója! Cionisták!

Minden zsidó váltsa meg (60 leiért) sékeljét — (a cionista) Világszervezet évi adója

Megkezdődött

az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának ez évre szóló

Megkezdődött

Az Uj K...
Főszerk...
Felelős...
Az Uj K...
tor...
— Zs...
yáron...
3-iki cí...
Erdély...
jadalma...
széjlek...
negalok...
nem Bu...
xiváló e...
kifejez...
tagokból...
rendű z...
zionista...
lehetős...
s küldi...
Kivánat...
usok fel...
nesvára...
erdélyi...
gyeny...
— A fr...
rozta, h...
vaslatai...
ik: A fr...
határozta...
lygi...
ait most...
élektől ne...
I darab...
I pár hiba...
SZ...
diva...
— Min...
rály uccai...
fentik: Ur...
rablogyllo...
gon teljes...
azzal indol...
juthatott...
pénzre ped...
vele közös...
öltöztesse...
az ügyess...
— Csak...
asztások...
tik: Bald...
a konzerv...
mondott, a...
kormány...
re sem írja...
tásokra es...
sor: A mi...
tének adot...
vativék új...
fáskor...
— Exped...
Bremenért...
ból távirat...
amerikai l...
rult ahoz...
Greenly Isl...
szállítás...
utra teljese...
szigetéről m...
nic, mert at...
takarója s...
jege felolva...
nem fog a...
szerint már...
indítják az...
— A Nob...
az enged...
Kingsbay...
rint Nobile...
visszatérni...
Kingsbayb...
hatlan kö...
követtség...
fennek tart...
nok exped...
gáda volna...
vissza akar...
hiresztelés...
latra sem sz...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánorsági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Márton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Zsidó Nőszövetség alakul Temesváron. Értesítésünk szerint a június 1-iki zionista konferencia alkalmából Erdély és Bánorság zsidó asszonytársadalmi is találkoznia fog, hogy megbeszéljék egy erdélyi zsidó nőszövetség megalakulását. Nemcsak külföldön, hanem Bukovinában és a Regátban is kiváló eredménnyel működnek ezek a kifejezetten a legértékesebb asszonytagokból álló egyesületek a magasabb rendű zsidó érdekek szolgálatában. A zionista választók felhívtnak, hogy a lehetőséghez képest női delegátusokat küldjenek a konferenciára. Nagyon kívánatos ezenkívül, hogy a delegátusok feleségeikkel együtt jöjjenek Temesvárra, hogy a zsidó asszonyok első erdélyi konferenciája megtartható legyen.

A francia kormány végleg elhatározta, hogy Kellog háborúellenes javaslatát nem fogadja el. Párisból jelentik: A francia kormány véglegesen elhatározta, hogy Kellog amerikai külügyi államtitkár háborúellenes javaslatát mostani formájában, fentartás nélkül nem fogadhatja el.

1 darab női selyem nadrág 1 lei 198
1 pár hibátlan selyem harisnya 1 lei 67

SZABO TENŐ
divatruházában,
CLUJ

Mindenki bevalóit a budapesti Király uccai rablógylkos. Budapestről jelentik: Urban Sándor, a Király uccai rablógylkos ma délelőtt a főkapitányaságon teljes beismerő vallomást tett. Tettét azonnal indokolta meg, hogy másképp nem juthatott Gazda Julianna pénzéhez, a pénzre pedig azért volt szüksége, hogy a vele közös házatársában élő mosónőt kiöltöztesse. A rablógylkos ma átkísérik az ügyvédség fogházába.

Csak jövő tavasszal lesznek a választások Angliában. Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök tegnap a konzervatív párt gyűlésén beszédet mondott, amelyben bejelentette, hogy a kormány ebben az évben semmiesetre sem írja ki a választásokat. A választásokra csupán a jövő tavasszal kerül sor. A miniszterelnök annak a nézetének adott kifejezést, hogy a konzervatívok újra győzni fognak a választásokon.

Expedíció indul Greenly Islandra a Bremenért. Párisból jelentik: Newyorkból táviratozzák a Sea Matimek, hogy az amerikai légügyi minisztérium hozzájárult ahhoz, hogy expedíció induljon Greenly Islandra, a Bremen Newyorkba szállítása céljából. A Bremen kijavitva, utra teljesen készen áll és távozásának a szigetről mihamarabb be kell következnie, mert attól tartanak, hogy a sziget hótakarója s a sziget közepén lévő tónak a jége felolvad s a puha talajon a Bremen nem fog a levegőbe emelkedhetni. Hír szerint már néhány napon belül utnak indítják az expedíciót a Bremen után.

A Nobile legénysége megtagadta az engedelmességét? Oszlóból jelentik: Kingsbayba. A Spitzbergák fölött átrint Nobile tábornok kénytelen volt visszatérni két és félóra repülés után Kingsbayba. A Spitzbergák fölött áthatlan köd van és havazik. A budapesti követtség olasz konzulai attaséja lehetetlennek tartja azt a hírt, hogy a tábornok expedíciójának legénysége megtagadta volna az engedelmességét és vissza akarna térni hazájába. Ez a hírszélés olyan lehetetlen, hogy cáfolatra sem szorul.

Eljegyzés. Velz Bertuskát Lemes (Csehszlovákia) eljegyezte Künstlicher Zoltán Sibiu. (Minden külön értesítés helyett.)

A magyarországi református zsinat a vegyes házasságok ügyével foglalkozott. Budapestről jelentik: A református zsinat ma tárgyalta az iskolaiügyi bizottság javaslatát. A javaslat a református tanárok és tanítók vegyes házasságából származó gyermekeinek vallási hovatartozására nevezte javaslatát az eddiginél szűkebb körre vont szigorításokat. Az elnökölt Balthazar Dezső és Ravasz László püspökök hozzászólásai után a zsinat elhatározta, hogy a kérdést tovább nem vitatja, hanem kellő előkészítés céljából visszaterjeszti az iskolaiügyi bizottsághoz.

Négy fokok hideg Nyíregyházán. Budapestről jelentik: Az abnormis időjárás, mely az egész országban katasztrofális módon pusztított végig, tegnap éjjel Nyíregyházán érte el kulminációs pontját. Az éjszaka folyamán 4 fokok hideget mutatott a hőmérő amely a szőlőkben és a veteményekben nagy károkat okozott. Hasonló nagy kárt okozott a fagy Sopronban is.

Véres összeütközés a lengyel-litván határon. Varsóból jelentik: A lengyel-litván határon lévő Visajnai községnél a határőrségek között véres összeütközésre került a sor. Az összeütközésnek litván részről két halottja van.

A marosmegyei magyar párt intézőbizottságának ülése. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Szombat délben a marosmegyei magyar párt intéző bizottsága ülést tartott, amelyen gróf Bethlen elnök, Gyárfás Elemér dr. szenátor, Willer József párttitkár, László Dezső képviselő és még sok vidéki tag vett részt. Az ülésen dr. Gyöngy József, a megyei párt elnöke elnököt, aki üdvözölte az egybegyűlteket, majd átadta a szót gróf Bethlen Györgynek, aki általános politikai beszámolót adott és részletesen kitért a magyarság jelenlegi politikai helyzetére. Hangoztatta, hogy helyes volt a magyarság álláspontja a választások alkalmával, valamint hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a nemzeti pártszövület a jövőszonyt fentartsák. Utána Sebestyén Miklós beszélt, aki azokat a magyarokat, akik letérnek a kijelölt útról, megfeszített embernek nevezi. A gyűlésen mintegy háromszázan vettek részt.

Elegáns férfi selyem sokni 1 lei 63.-
Prima női flor harisnya 1 lei 75.-

Weisz Szigfried
férfi és női divatruha üzletében
Cluj, Regele Ferdinand Nr. 10.
Nagy választék női kötött kabátokban, szvatterben és pulloverekben.

Meghívó! Az ort. Chevra Kadisának f. hó 19-án, vasárnap délután 3 óra kor tartandó tisztújító közgyűlésére. Str. N. Filipescu 1. sz: alatt. A választásra jogosult tagok névjegyzéke Egyetemes Irodájában közszemlére van kitéve s csak azoktól kapott illetve azokra adott szavazatok lesznek figyelembe véve, kik a választási listában fel vannak véve. Személyre szóló meghívók nem lettek kibocsátva. Cluj, 1928 május 10. A választási bizottság

Ügyvédi hír. Dr. Weiss Sándor ügyvédi irodáját Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos u.) 35. szám alá helyezte át.

Marosvásárhelyen tilos jubilálni is Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi szabómunkások szakcsoportha, amelyhez az összes szabómesterek is tartoznak, vasárnap akarták megtartani 25 éves jubileumukat, amely tancmulatsággal lett volna egybekötve. Azonban a hatóságok sem a jubileumi ünnepséget, sem a tancmulatságot nem engedélyezték.

A keresztény diákszövetség tiltakozik a diákszervezetek feloszlata ellen Bukarestből jelentik: A keresztény diákok szövetsége ma kommunikét tett közbe, amelyben tiltakozik a diákszervezetek feloszlata ellen. A kommuniké szerint qsem az egyetemi szenátusnak sem a hadbírósnak nincsen joga a szervezet feloszlataára és az összes vezető az utolsó pillanatig a helyükön fognak maradni. Figyelmezteti a kormányt a szervezetek feloszlataának következményeire és hangsúlyozza, hogy a szervezetnek 28 ezer tagja van. Végül felszólítja a kommunikét a kormányt, hogy vessen véget a diákok üldözésének.

Nagy árleszállítás!
Kélesaru - Szabókellék
Harisnya - Kézimunka
Csipkek szenzációsan olcsón.
Carol Neumann
Cluj, Reg. Maria 10.

Orvosi hír. Medgyesen f. hó 15-én új fogorvosi műterem nyílik meg a Grefin gasse 12. sz. alatt. Dr. G. Bernstein Bécsben specializált fogorvos vezetése alatt. A műterem a legmodernebbül lesz felszerelve, ahol a legelőkeltebb fogorvosi munkával fogják a közönséget kielégíteni.

Marosvásárhelyi munkások és polgárok küldöttsége kérte Bernády Györgyöt hogy a belügyminisztériumban intervióján a letartóztatott munkások szabadlábrahelyezése ügyében. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Szombat délben küldöttség jelent meg Bernády György polgármester előtt, melynek tagjai egy munkások és polgárok által aláírt memorandumot nyújtották át neki, hogy azt Bernády a belügyminisztériumhoz továbbítsa. A memorandumban, amelyet háromszázötvenen írtak alá, a letartóztatott marosvásárhelyi munkások szabadlábrahelyezését kérik a tárgyalás megtartásáig és kezeséget vállalnak, hogy az általuk is ismert munkásvezetők, mint Kacsó Ferenc, Lázár Ödön stb. bármikor a bíróság rendelkezésére állanak. Bernády átvette a memorandumot és megígérte, hogy azt a belügyminisztériumba továbbítani fogja.

Halál egy juh miatt. Dési tudósítónk jelenti: A szamosmegyei Ördögösfüzes községben Borzasi Andrei és Pál Stefan falusi gazdák a mezőről hazahajtott juhnyájából saját juhaikat próbálták kiválasztani. Borzasi állítólag egy juhot a Páléból a saját portájára hajtott be, amiből aztán szóváltás keletkezett a két szomszéd között. A veszekedésnek másnap délután folytatása lett a korcsmában, ahol az illuminált állapotban lévő Borzasi fejbeütötte Pál Stefan, Pál erre egy léccet kapott fel, amellyel úgy találta leibevorni ellenfelét, hogy azt előntötte a ver A Samosujvarról kihívott orvos koponyacsonttörést állapított meg két órai szenvedés után a szerencsétlen ember kiszenvedt. A kihallgatott szemtanúk vallomása alapján Pál Stefan letartóztatott.

PÉNZSZEKRENYEK
SZOLID ELEGANS
OLCSÓ
4000 LEJTŐL KEZDVE
HEINRICH L. WEINTRAUB
CÉGNEI BUCURESTI, CALTA
MOZILOR DO
KIVANATRA INGYEN AR-
JEGYZÉKET KÜLDÖK.
KERESK KÉPVISELŐKET AZ ORSZÁG MINDEN VÁROSÁBAN

Fotofilm
Mivátdst
érez a film-
szinész pá-
lyára? Ké-
szít eszen
próba felvett azonnal a "Fotofilm" műter-
mében, Str. Reg. Maria 6/8. Telefon 8-26.

Püspök-gyógyfürdőbe ez évben is 100 beteget küld havonta a bukaresti Casa Centrala főintézősége. Az első 100 beteg május 15-én érkeztek 28 napos kúrára, köztük sok rumás, köszvényes és csúszos beteg. Az 1927-es évadban a központi főorvosok által 50 százalékos gyógyulás lett megállapítva. Püspökfürdő vize gyógyhatásában páratlan, levegője pormentes tiszta erdei levegő.

A legutóbbi statisztikai adatok szerint tovább tart Franciaország elnéptelenedése. Párisból jelentik: Most készült el az 1927. év statisztikai és halál-
lozási statisztikája. Eszerint a halálozá-
sok alig valami lényegtelen eltéréssel
1926-ban és 1927-ben csaknem egy-
forma magasnak mondhatók. Ezzel
szemben az 1927. év szüléti arány-
szama kedvezőlenebb az egész ország-
ban 7 és félszázalékkal, mint az 1926-os
évé. Az elnéptelenedési folyamat tehát
Franciaországban tovább tart annak
ellenére, hogy a kormány sokat tett a
többgyermekes családok és a születé-
sek serkentése érdekében.

Nem fizet osztalékot a Steaua Ro-
mână. Bukarestből jelentik: A petró-
leumtermelés világgápi depressziója
nem maradt nyom nélkül a romániai
ptróleumvállalatok üzletmenetelére
sem, minthogy az ismeretes árharc
miatt a román petróleum-exportja szinte
lekiúzdhetetlen akadályokba ütközik.
Ez jut kifejezésre a Steaua Română
társaság 1927. évi mérlegében is,
mely összesen 40 millió lej nyereséget
mutat ki az 1926. évi 157 millió lej
nyereséggel szemben. Az üzleti óva-
tosság diktálta a vállalat igazgatósá-
gának azon elhatározását, hogy ebben
az évben ne fizessen dividendát a rész-
vényeseknek, akik tavaly 15 százalé-
kos osztalékot kaptak. A tiszta nyeresé-
get részben tartalékolásra, részben pe-
dig petróleumtelepek üzemberendezése-
nek modernizálására fogják fordítani.

Weiss Fülöp tagja lett a bécsi Ver-
einigte Elektrizitäts-Aktiengesell-
schaft igazgatóságának. Bécsből je-
lentik: Tegnap tartotta meg Maxime
Krassny-Krassien elnöklésével igazga-
tósági ülését a bécsi Vereinigte Elek-
trizitäts-Aktiengesellschaft. Az igazgató-
sági ülés tudomásul vette, hogy a Sal-
gótarjáni Közszénbánya Részvénytársá-
sággal, annak érdekében folytatott tár-
gyalások, hogy vállalon részt a Ver-
einigte Elektrizitäts A. G. által ellenör-
zött budapesti Központi Gáz- és Villa-
mosságai Részvénytársaságnál, meg-
egyeződésre vezettek. A vállalat mérlegé-
nek és osztalékának megállapítása
után Weiss Fülöpöt, a Pesti Magyar
Kereskedelmi Bank elnökét képviselés
után bevalasztották az igazgatóságba.

Megnyílt! Reg. Ferdinand
3. szám alatt
"GOBELIN"
Festett előhuzott kézimunkák, hozzávalók,
harisnyák, keztyűk nagy választékban a
legolcsóbb árak mellett

Füdbetegek kérjenek ismeretőt füzetét
Orán Károly nében s által
te talál sod hatású **Antiphthisin** álla-
mílag engedélyezett illóanyag ellen evőgy-
szerről. Füzetért hátképes ajándékban küld
az egyetemes
k ö s z l ö b b : **Osváth**
gyógyszerár - Târgu - Mureş

Megnyílt Réven a Zichy-ban hang
NYARALO.
napj 180 lei, pánzio 4-szeri étkezéssel
Május 20-án nagy ünnepély táncol. -
Állandó zene. Vasfűtőház **Pestera**

Gokban,
ellen az
talapszalón
eg. Ferd. 8.
aktasok, száma
legújabb divat
nek. **Eredeti**
a modellek

Hierzi jóslata
végül Herzi
kongresszúr-
te: „A hatal-
mely átöleli
got, meg fog
ányolni fogja
vesszük ki-
betünk afelől,
atalmasabban
e jutni, mint
vezéregyeni-
es. - nagyvoti
Biztosíthatom
fogja tartani
ztinából zsidó
rajtunk, angon
múlt most
honnak mun-
A jóakaraf
ásik részen

HA hajszér
korpádás
ere.

ben a fejbőr
vissza, mely
rázatát, hogy
ányos. A fel-
pikkelyszerű
ja a haj tisz-
vezető csövét,
orvadására il-

atása abban
összetételnél
ifaggy felöl-
am elszarusó-
ra és ajánlva.
en gyógyszer-
literes üveg
ára 160 lei.
ellékelve.

ET:
SZERTÁR,
M iancu.

000000
K,
t
bbi
ni.
i!
d. 13.
000000

ták!
adója

Közgazdaság

D. N. Chrissoveloni lett az Erdélyi Bank és Takarékpénztár ujnöke

Előléptetések és kinevezések az intézet vidéki fiókjainál

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Uj Kelet tud.) Azóta, hogy Jean Chrissoveloni, a bukaresti Banca Chrissoveloni elnöke vezérgazgatója váratlanul elhunyt, üresedésben volt az intézet érdekkörébe tartozó kolozsvári Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság elnöki széke. Ezt a pozíciót az intézetnek egyik Bukarestben megtartott legutóbbi igazgatósági ülésén D. N. Chrissovelonival töltötték be egyhangulag. Ugyancsak egyhangulag választották meg az Erdélyi Bank alelnökévé Popovici M. volt pénzügyminisztert, továbbá Weiss Fülöpöt, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökét és gróf Vass Béla földbirtokost.

Ezzel egyidejűleg lényeges személyi változások, illetve előléptetések történtek az Erdélyi Bank vidéki hálózatánál is. Hargitay Bertalan ügyvezető igazgató javaslatára az intézet igazgatósága központi igazgatói címmel ruházta fel és központi cégjegyzésre jogosította fel Hollósi Andor igazgatót, aki azonban továbbra

is az Erdélyi Bank brassói fiókjának élén folytatja működését. Igazgatóhelyettesse nevezték ki dr. Friedländer Sándort, aki nemrég vette át az intézet nagyváradi fiókjának vezetését és ebben a minőségben most arra kapott jogot, hogy ezen fiók képviselőtében első helyen jegyezhesse a céget. Ugyancsak igazgatóhelyettesé léptették elő Ungurean Bélát, aki a kolozsvári központ devizaosztályának éléről került központi aligazgatói minőségben az aradi fiókhoz. Uj kinevezése révén Ungurean igazgató első helyen való cégjegyzési jogot nyert, ugyanekkor azonban központi cégjegyzési jogosultsága megszűnt. Az igazgatóság cégjegyzőkké léptette elő dr. Ehrlich Kálmánt, a nagyváradi, valamint Révai Bélát, a brassói fiók tisztviselőit. Az intézet kötelekéből kivált és Budapestre távozott Szöke Sándornak, a nagyváradi fiók volt igazgatójának cégjegyzői jogosultságát a bank törölte.

A váradi bankok is nagyobb reeszkomptot fognak kapni

Baicoianu központi igazgató szerint a Banca Nationala nem rendelkezik elég tőkével, hogy a kisebbségi bankokat is megfelelő összegű olcsó hitellel láthassa el

(Oradea-Nagyvárad, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Peteken délután Nagyváradra érkezett Baicoianu, a Nemzeti Bank visszleszámitolási osztályának főnöke, aki szombat reggelre a Banca Nationala épületébe érkezőkre hívta össze a nagyváradi bankok igazgatóit. Az értekezleten, amelyet a visszleszámitolási hiteleknek tervbe vitt felmérése tett aktuálissá, dr. Popper Akos az Egyesült Bank, Horváth Árpád a Nagyváradi Takarékpénztár és Hitelbank, Dumitrescu, Révész Béla a Polgári Takarékpénztár, Papoudoff a Banca Romaneasca Grosu Frigyes a Banca Marmorosch, Mezei Sándor az Agrár Takarékpénztár, Seitan Jonel az Egyesült Bank és Klein Andor a Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatói vettek részt.

Baicoianu ismertette a Banca Nationala kamatleszámitolási politikáját, amely szerint azokat a bankokat, amelyek bonitásuk szerint megérdemlik, olcsó vissz-

leszámitolási hitellel lássák el. Baicoianu imertette azokat az előírásokat, amelyek betartását a hittel élvező bankoktól megkövetelik. Elsősorban kategorizálni fogják a kihelyezési kamatlábakat, változó és forgalmi-számla, valamint a kisebbségi hitelintézeteknek nyújtott kölcsönök tekintetében.

Baicoianu kijelentette, hogy a Banca Nationala nem ismer semmiféle nacionalizmust és örvendéses ténynek tartja, hogy vannak olyan kisebbségi pénzintézetek, amelyek olcsó budapesti és bécsi pénzeket tudnak szerezni. Azért nem láthatja el a Banca Nationala fokozottabb mértékben a kisebbségi pénzintézeteket olcsó hitellel, — folytatta Baicoianu mert maga sem rendelkezett az arra szükséges tőkével.

A visszleszámitolási hitelen a tárgyaláson jelenvolt összes bankok részese sültni fognak.

dár György tordai kereskedővel, aki a céghez intézett levelében a temesvári Lloyd-bíróság illetékességét ismerte el magára kötelezőnek. Nemsokára az egyik állatszallítvány körül diffezenccik merültek fel a szerződő felek között és a Saborsky-cég 2 millió 400 ezer lej erejéig pert indított Haidár ellen. A bécsi cég a Lloyd-bírósághoz fordult keresetével, az alperes jogi képviselője azonban illetékességi kifogást emelt a Lloyd-bíróság ellen, minthogy a Saborsky-cég annakidején nem írta alá az illetékesség elismerésére vonatkozó nyilatkozatot és így Haidárra nem lehet kötelező az egyoldalú nyilatkozat. Ennek ellenére a Lloyd-bíróság úgy ítélte, hogy Haidár köteles a peresített tőkét és 380 ezer lei költséget megfizetni. Felfolyamodás révén, mintán a temesvári tábla is elmarasztalta az alperest, most került az ilov a semítészék elé, amely az első két ítélet megsemmisítésével kimondotta, hogy a Lloyd-bíróság illetékelen volt a perben ítélkezni mert az egyoldalú nyilatkozat alapján Haidár is csak a bécsi törvényeséken indíthatott volna keresetet a Saborsky-cég ellen.

Érdekes elvi döntés egy 2.5 millió választottbírói perben. A bécsi Saborsky J. und Söhne állatimporthőcég, amely élénk összeköttetésben áll az erdélyi állatimporthőcégkel néhány évvel ezelőtt megállapodást kötött Haj-

A CLUJ

TACAMUL

ezüstárugyárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb és zűrtelenben megrendelhetők. Viszonteladónak: "TACAMUL" Ezüstárugyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sürgőnycom: "Tacamul"

Az az érték, mely az idő próbáját kiállt!

Kérdezze meg mindenütt a világon a tapasztalt autósokat, ha tudni akarja, hogy mit jelent a **Firestone**-minőség. Az autókerekek gyártásában számtalan javítás a **Firestone** nak köszönhető, azonban a fogyasztónak a legfontosabb és leghasznosabb ezek között a gumitartó izoláló eljárás. Minden Firestone-kereskedő örömmel kész Önnek megmagyarázni, miért a legjobb a **Firestone**-autókerék és miért tud ezzel pénzt megtakarítani. Szükséglet esetén forduljon a legközelebb fekvő Firestone kereskedőhöz.

A legnagyobb kilométerteljesítmény az Ön pénzéért

Firestone

Kapható minden autógyógykereskedésben.

ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELŐ:

ADOLF HADRASKI, BUCUREȘTI, Str. GEN. BERTHELOT 16.

Május 20-ikán tartja meg közgyűlést a Fonciera Biztosító. A jövő hét vasárnapján, május 20-ikán tartja meg ezévi rendes közgyűlést Kolozsváron a Fonciera Általános Biztosító Rt. Érte sülősünk szerint, annak ellenére, hogy az elmúlt üzletévben az összes biztosítóknál úgy a tűz, mint a jégágazatban óriási volt a kárarány, a Fonciera óvatos gyarapodó díjbevétele révén általában kielégítő eredménnyel zárta le mérlegét. Erre vall az is, hogy az

igazgatóság a közgyűlésen javasolni fogja a tavalyi 5 százalékos osztalék ki fizetését.

1 m. opál, fehérneműre lei 29
1 m. mosó crep lei 29

SZABÓ IENŐ
divatáruházában,
CLUJ

Málnási Mária forrás természetes alkalikus sós gyógyviz.

A legjobb nyálkaoldó szer! Gyomorégést azonnal megszüntet. Kutkezelőség: BRAȘOV (Brassó). Főterakati

Rognár /s Szántó Erd. Keresk. R. T. Cluj. Telefon: 3-32 és 72.

PANAMA

megjött
risi és
Tarka pa
Férfi és nő
málók és

CA

PANAMA CL

Szinha

A Mag
ve

(Cluj-Kolozsvár, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Színház a beszámoló szavaival élve "színház". A színház jöhető közönségek erében — meközik, viszonnyomasztóbban, hogy az impelvezette pályázatban helyezte szövegét, díjnyújtását, tőnt a saját reményünk, megatás az kellett a hatásteleivel, a állam vette el

Ezután az i föl a jelentés: A színházrzeni nem kellej éví bért ké az új szerződrium, hogy azéggel tartozik. Az új szerződészínigazgató lehatalmasabb nek, az Astravenciót adni. fentartási, bizségit az államtozik fizetni. E előadásra tartó díjtalanul átértok számára. törvény, amely leszállította 16 színházak adóit

Ezek az új adási tőbbletet ház amugyis

Ezzel szembe példátlan békéjjel segítyez egyetlen fillér színházaknak!

A színház me tat és ebben a erőforrása van nek azonban házba jár, nagy kisebbségi intellásági válság k

A bérletről sz hogy a bérlet kiadásainak es fedezni.

December elej tüntetéseket pedig toztatták a néző még a bérletk sem Ezek a tüntetés színház minde nem lehetett vol a közönséget. A gyatkozott s eskött a színház né

Az utolsó máglya

Irta Szabó Imre

— Ugy van. Nagy vizek nem olthatják el a szerelmet — mondja az Irás és folyamok el nem moshatják. Kincsek kincseért nem lehet szerelmet vásárolni.

— Selymes szakáll környezte áttetsző vékony bőrt, nyílt széles homlokából bizakodást és öszinteséget lehetett meríteni. A szefárd zsidók egyenes, merész szépségével nézett az Ifjura, testvéri könyörülettel és hátorítással.

Élia jóssággal és bizakodással adta vissza a tekintetét és arról kezdve csak feléje beszélt:

— Ha még van mód rá, hogy a magam összekötésével nélkül intézhető el ez a dolog, akkor csináljátok ti. A pénz senkit ne aggasszon! Háromszor annyit adok, amennyire szükség van és szeretném, ha a megmaradt pénzből a Leán kívül még két lelkét lehetne megmenteni. De ha Leáról már magas pap holynak tudnak és intézkednek, akkor David Bessia imádkozhat, mert akkor én veszem kezembe az ügyet. És én dolgozni fogok!

— Légy elkészülve három ezer ezüst skudóra — esett az uzsorás az Ifju szavába — kétezer marad leendő védenecid számára.

— Gondoskodsz — szölt Juda di Turano tómpán, kiméletlenül és tele fofogató keserűséggel — majd gondoskodsz védenecidról!

David Bessia füle éjfajta keserűségek iránt érzéketlen volt. Most azonban halott.

— Hiba építettek. Vajon a sok rosszból, amit tettem, soha sem származott reátok valami jó is?

Akkor lépett be a ház ura, Szabbatai di Szegni. A régi Rómából való zsidó származás volt, méltóságos jelenség, komoly, mélyszemű és tartózkodó, mint a felokos emberek általában. Reá nehezedett a község minden fájdalma, az ő vagyonát tizedelte az általános elszegényedés és az ő gondja volt, hogy a szegénység az éhség korbácsával ne zavarjon tömegeket át a gattóból a kitértek városrészébe, amely akkor már jóval számosabb volt, mint a hitük mellett kitartóké. Egyik öse, Szabbatai ben Móse, szerette a híres könyörgő ima-éneket, amely e szavakkal kezdődött: "Tekints le nyájadra!" És egy későbbi öse volt az, aki Caraffa idejében szinte ráparancsolt az frásúdkra, hogy hitvitáikban ne beszéljék ki a zsidó igazságot, mert ez újabb bajt zúdítat minden országok zsidóira, ahová a kegyetlen egyházú keze ér, hanem helyesellenek a papoknak, akik a zsidó szentségeket bántódnak nem éri. Ugyanez a megalkuvó rejtette el azt a zsidó suhancot, aki IV. Pál halála napján a római ucca megkacagtatására sárga fővegét rányomta a "halott korbács" ledöntött szobra fejébe. Életével lakolt a gyerek és vele együtt elrejtője Szabbatai di Szegni vérebe az önfeléd és rajongó és százszor szonvédó poéta vére és a mérsékletre intő "paraszé" ömlött át, aki önmagára nem tudott ovatosságot parancsolni, amikor menedéket kért az üdözött neagyerek. Mártyírság és bölcsesség és a felkesedés százados tüze parázslott át az ivadékkébe.

Mindnyáján felállottak, Szabbatai di Szegni sorra kezét fogott a bentvőkkel, csak David Bessiat nem vette észre.

Samuel Caddik tépósan, halk hangon adta elő di Szegni nek a dolgok eddig való állását. Az asztal körül merev kíváncsisággal testék a böcs férfi szavait.

Di Szegni pillanatokig gondolkozott, majd szokása szerint a régiket idézve, kezdte beszédét:

— Jer és lásd, mondja valahol a Talmud, mennyire eltér isten tulajdonsága az ember tulajdonságától. Emberi természet: maga látja a magasat, de nem látja a mélyenfekvőt. A Magasságos — neve áldassék — nem ilyen természet. Fönt, fönt trónol és mégis mélybe lát, miként irva vagyon a zsolhárton: "Magasztos az Örökkévaló, de mélységbe tekint." A jelen komoly feladat előtt mi más kötelesség várhat reánk, minthogy mindnyáján, kil magasan vágyunk, vagyónosak és tekintélyesek. Magunkra vegyük az örökké élő isten tulajdonságát és szálljunk le azokhoz, akik lent a mélyben a megpróbáltatás fájdalmaiban kínlódnak. Am nehogy valaki közüllünk szenvedélyes sugallatát kövessék és elkeseredésében odaálljon tanácssal, vagy támogatással az egyházi állam, vagy a pontifikátusi méltóság becsmérői mellé! Háromszor is mondja el mindenké a "Halljad Izrael" imát, ha ilyen gondolatok merőkönyörölköznek. Mindenki vesse felkőbe Rómában élünk, azon a talajon, ahol a Borgiák büntetlenül gyilkoltatták.

Minden római ismerte Cesare Borgia rémsé-

geit. A történeti följegyzések és az anyai mesék riadt dermedtséget öntöttek a hallgatókba.

Di Szegni mélyen beléjük akarta forrasztani a félelemből táplálkozó fegyelmet:

— A római — folytatta — épen olyan, mint a perugiai, mint a kalábriai, mint a nápolyi. Az arragoniai Ferrantérót azt híresztelték, hogy egy Valenziából Nápolyba került marannus ágyékából sarjadzott. Iudiatoké, miért akarták zsidó származásával megsegyenyíteni? Nem azért, mert ellenfeleit egyetlen áruló szóra kivégeztette, hanem, mert nem engedte becsapni magát, amikor a papok felmutattak neki egy Tarent közelében kiasott ólomlapot, amelynek felírása a nápolyi királyságtól — spanyol mintára — zsidók üldözését követelte. Azt mondotta, átlát a ravasszágon és csak azért sem hajlandó bevezetni az inkvizíciót. Ismételte: nem mintha szeretné a zsidókat, de nem engedi becsapni magát. Tehát jól vigyázzatok!

Szünetet vett és tekintetét rászógezte a fiatal idegenre. Ez kiolvasta a távozásra szóló felhívást. Élia Ascariel magához intette David Bessiat és együtt elhagyták a termet.

Utközben valami észbe ötlött, visszajött és arcán lázas pirossággal szólt. Bocsánatkéren, de azért határozottan:

— Szabbatai mester, mielőtt ügyemben dönténének, értesítsen engem. Van egy szent családi ereklyém, cédrusból való szelence, ami minden nagyobb családi esetünkben megéreztetve velünk, hogy mitévők legyünk. Sárga színe elhalványul, vagy megfeketedik, aszerint, hogy jó vagy szomorú dolog történik velünk.

— Caddik előre nyujtotta fehér fejét, üreges szemek kidultak, kezei reszkettek. Sovány finom ujjai nyugtalanul siklottak végig a könyvek tábláján.

— Honnan szerezted, honnan azt az ereklyét? — kérdezte az Ifju szavába esve idegesen és csuló komolysággal.

— Családi hagyományaink szerint Cidkijahu zsidó király kincstárából került ki. Nebuzardan babilóniai löhölér, amikor Jeruzsálem aranyait harácsolta, messze elhajította magától, mert egy vércseppet pillantott meg rajta. De azután felemelte, mégis és hazavitte Babyloniába és vissza adta a megvakított királynak. Cidkijahu pedig élete végéig a Szentföld fűszereit tartotta benne és világtalanágában ez volt a világa. Arany és ezüst pánt koszoruzza a szelencét, ez minden dísz.

— Most mit mutat a szelence?

— Komor színe, barnába hajlik át. Előre hőmpolygó felhő színe játszik rajta.

Szép, ősz fejét Samuel Caddik két kezébe markolta.

— Világ nagy ura — és felhőrgött — nyáj a mézáróshard alatt, ez most a Te néped!

Szabbatai di Szegni eddig hallgatott. Nem ismerte soha a rajongást, eszes, nagyszívű zsidó, vallásos, költői természet, de nem csodahívó.

Megszölet:

— Apoljuk a családi hagyományokat, de ne támaszkodjunk rájuk. Ne a szelence csodáitól, hanem istentől és a magunk őberségétől és munkájától vájunk valami fordulatot a szerencsétlen Ambron leány sorsában.

Élia Ascariel meghajította büszke fejét.

— Isten vezessen maidon — kiáltott rokedten utána az öreg Caddik. Légy erős!

Újra megnyílt a néhez ajtó és Élia a pap boit-ives fehér szobájában állott.

— Friss árut hoztál, te ezermester? — És kesernyős mosoly húzódott a pap ajka fölé.

— Nincs ajánlani valóm, jószágos atyám, kéresem van.

Megértő érdeklődés vonult végig az ősz pap némes vonásain. Szemeiből az öreg emberek szerető részvéte csillant.

— Tartózkodás nélkül, bátran beszélj Élia. Amit teherék érte, meg fog történni!

Élia habozott. Szerette volna valahogy megmondani: istenem, én nem hinném, hogy főtisztelenedséged tudjon a tiszta homlokával, az egyenes, emberi érzésével valamit elintézni ebben a kegyetlen, titokzatos vadonban! Oroszlánok kellenek ide, vad nekligrással és olyan bümböléssel, amitől széjjelugorjanak mindazok, akik tépik az én áldozatomat. Vagy fondorlatosnak kell lenni és alattomosnak, gonoszabbnak még, mint amazoknak. De nem tudom elhinni, hogy a jóindulatu, fenkött egyéniségében ön egyesítene ezeket a hitványságokat. Pedig ezuttal csak erőszakkal lehet diadalra hozni

az igazságot! Bennem megterme minden elszántság, de az én számat befogják és az én karomat lebilin- cselik. Egyedül ön lenne hivatva az igazság és egy drága lélek megmentésére, önt nem némithatják el, önt nem vehetik tömlöcbe, ha felhőrdül az ördög-sereg ellen!

Szerette volna ezeket megmondani és az ajka vonaglott.

Tépdeseo keserűségét a pap megpróbálta el- oszlatni.

— Itt voltál, amikor engem a multkor zsoldo- sok keresték. Arról volt szó, hogy egy leányt, Ambron Lea nevűt vittek a gattóból a katakumén- nák házába. Nyilván volt valami közöd a leányhoz.

Tompán esett Élia ajkáról a szó:

— A menyasszonyom!

— És miatta jöttél?

Az Ifju torka összeszruzt, képtelen volt a be- szédre. Gyöngye fejmozdulattal igent intett.

A pap, Lékey András, elgondolkozva sétált fel és alá a széles ivék alatt, a szoba hangfőgő szőnyegein, mint egy fekete kísértet. Csak cingulusán tartott ápolat keze és lejtett fejének le- hősége fénylett bizakodón.

— Láttam rajtad a multkor, amikor posztódat hoztad, — szólt meg szembenállva az Ifjuval né- hány perc multán — hogy a sors törődik veled, fiam. Láttam azok közé tartozol, akik az Irás lelkét ömlesztik magukba. Nagy élményeim voltak ne- kem is jó fiam, de enyhítő belzátságot találtam min- dig a Szentírásban és magányos szendélődéseim- ben.

Élia összeszorította ajkát. Csak ne gyötörne ez a jószágos, jámbor ember a földöntúli vigaszával — gondolta — és végleg azt hitte, hogy a magyar pap soha nem lehet a segítségére.

A pap az Ifju szeméibe furta nézését.

— Az Irás — folytatta — csak alapja a csele- kedeteknek, Élia. Aki nagy elhatározások előtt áll, annak előbb tartalommal kell feltöltenie a lelkét. Ne aggódj, a segítségemre leszek! Segíteni foglak, mert a leány a menyasszonyod, és mert olyan épen, mint az én szívem menyasszonya volt. Olyan fehér a homloka, olyan tiszták a szemek és olyan ártatlanul okos, mint amilyen az a gyulafehérvári zsidó leány volt, akit otthon szerettem fiatalos rajongással és akire ősz fejjel is fájdalmas visszaemlékezéssel gon- dolok. Tudom, milyen ürrüggyel hozták a szeren- csédent a Térítők Házába, tudom a levél histó- riáját. A zsoldos egy este levelet talált az Ambron leány lakása alatt, levelet, amit nyilván neked dobtak le, Élia. A katona a levelet bevitte a téri- tőkhöz és e ház egy titkos rendőrs gyorsan kitalálta hogy a leány senki másnak, csak nekem adta le a levelet. Ambron Lea, neki, a szőfűtől kárhoztak!

Keservesen fölnevetett.

— Az Ambron Leák, kik egy szonvitanásból, a beszéd egy gyöngye árnyalatából káerzik a férfi méltóságát és jellemét, szoktak vajon levelezgetni ösztönüktől hajtott állat-emberekkel? De mindegy. Lbben a pillanatban ok győztek és rajtuk a sor, fiam, hogy megsemmisítsük a hazugság győzelmét!

— Rajtuk — szólt a bizakodás izgalmatól reszketőn az Ifju, rajtuk a sor. Tehát főtisztelendő- séged is a segítségemre lesz?

A pap elgondolkozott.

— Türehetetlen vagy. Ez érthető — nyugtatta azután az Ifju — de én ismerem az inkvizíció apparátusát és tudom, ha élene földalatti támadás- ba fogunk mindenre kiterjedő gondossággal mur- szál a támadó tervet megcsinálni. Napok és órák terveit rendre kell kidolgoznunk és szemünk előtt egyre böcs Salamom intelme febegjen: "Ne di- cserd a jövőendő másnapot, mert nem tudhatod, mit szülhetnek a mának órák."

Lékey András tovább sétált. Élia ajkát harap- dálta, a tehetetlenség szegénytüze egyre ömlött az arcába. Amikor a pap ránézett, meg kellett döb- bennie.

Vörös vagy, mint a cinguluson, Élia. Ez nem helyes. Megint az Irást juttatod emlékezetembe: "Pui a gonosz, ha senki nem üzi, ám az igaz férfiú, mint fiatal oroszlan olyan biztonságos!" Miképen képezeled el a sikert, ha már itt az ut elején meg- inog benső szilárdaságod?

Észelős lelki fájdalmaj a pap szavaira feliakad- tak. Az oroszlan, az igaz ember bolondul harap- dálta ajkát és nem tudta magába fojtani a fájó érzések árját.

— Istencim, mit tehetek — hangja elcsuklott és gyulladt szeméiből könnyek szivárogtak. A zsolhár- ról mondhatom: "Megtörte erőmet az Úr, egyre rövidülnek napjaim."

(Folyt. köv.)

oooooooooooooooooooo

Hirdessen az Uj Keletben

KIADÓHVATA
Str. Baro
SZERKESZTOS
Ejjeli telefo
ELGIFIZETESI
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy hóra.

XI évfolyan
1928 máj
• 5688

A kölni

Herodotostól, tól, a kölni el- bea, küzdelem- si az ut. Pár- nelemírás meg- kozások egyiké szájaize szerin mértékig szem- a történelem- A történelem- lényeges változ jegyzéseket az váltotta fel, m gyilagosággal zások szövevé- során a történe- lentéles bölcsel megteremtette a történelmi m

Hogy melyik azt e helyen e Az élet valahog lekintében is; deményezőknek szont ezek csele gellenek az gaz ságok!

Ezt a szinté zolja a jelenke gazdaságilag csoportok szolg szerte a világon az esmei célk nagy szonvítői k keresztül vivjáb süléskért. A irás szintere a lésevel és kifej ben kibővült s zereplő sajtoke bizonyoságai.

A sajtó, amé főbb nagyhata el, bizonyos tek a történelemírás felül gyakorlati kikörkepe min közzelmekek, megl.vesztésre, lágostásra töre korunk képét r

A kölni sajtó termelék tizez kultura tartalm ságot minden elméleti rendsz kumentálják s e jövőendő tört gígási anyagb fejlesztéseink, ké ségbeeséseink i

Bizonyos, hog hogy civilizátor mérhetetlen, ne mindig áll hiv helyer, küldön és veszedelmes azokra a ömeg a hatalata és e zel szemben az az, mely — sz történelemírás megek ezéséne tükreül szegőd kas pontosság veltett eszmék tokat, szükségle lyekt, gazdasá kat

Ha semmi es történelem: jeler las Mirt a saj és tarsadalni